

Ι. ΣΚΟΥΜΠΟΥΡΗΣ - Χ. ΤΑΣΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΕΝΙΑΙΑ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΡΑΞΗ
ΚΑΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ
ΤΟΥ
ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ

Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Αθήνα, Νοέμβριος '92

Ι. Σκουμπούρης - Χ. Τασσιόπουλος

ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΡΑΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αθήνα, Νοέμβριος 92

Πρόλογος

Είναι πλέον γεγονός, ότι ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της χώρας μας θα αποτελέσει τον άξονα, γύρω από τον οποίο θα στραφεί κάθε ευρύτερη αναπτυξιακή προσπάθεια, γύρω από τον οποίο θα ενεργοποιηθούν, θα κινητοποιηθούν και θα λειτουργήσουν ένα σύνολο θεσμών και δυνάμεων με στόχο τη γενικότερη αναβάθμιση και ουσιαστική παρουσία τους στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Κάτι τέτοιο δεν αποτελεί απλώς ανάγκη ή καθήκον, αλλά πολύ συγκεκριμένη προπόθεση διαρκούς δημιουργίας όρων που κρίνονται απαραίτητοι στη μεταβατική ιστορική φάση που βιώνουμε και διερχόμαστε.

Έχοντας τα ανωτέρω κατά νου και γνωρίζοντας ότι η γνώση, η ενημέρωση και η κατανόηση αποτελούν απαραίτητους όρους για την όποια απαρχή νέων επιδιώξεων, η ΕΕΤΑΑ αποφάσισε να παρουσιάσει, συνοπτικά και περιεκτικά, τα σημαντικότερα στάδια και μηχανισμούς της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για να προσφέρει έτσι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ένα βοήθημα αναφοράς σε θέματα ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Ήδη ευρισκόμενοι στην μετά Μάαστριχτ εποχή είναι ιδιαίτερα σημαντικό να κατανοηθεί ότι η διαρκώς ανανεούμενη γνώση μηχανισμών, πληροφοριών και γεγονότων και η συνακόλουθη εκμετάλλευσή τους με βάση ένα στρατηγικό σχέδιο θα πρέπει να αποτελεί την επιδίωξη όλων μας.

Το βοήθημα για την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη και την Συνθήκη του Μάαστριχτ είναι μια από τις εκδόσεις της ΕΕΤΑΑ της σειράς "ΘΕΜΑΤΑ '92".

Οι άλλες εκδόσεις αυτής της σειράς είναι:

1. ΕΑΠΤΑ - 1.
2. Εκσυγχρονισμός Εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ.
3. Οδηγός για το αστικό πράσινο.
4. Οδηγός προγραμμάτων κατάρτισης Ε.Κ.Τ.
5. Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Για τη συγγραφή όλων των ανωτέρω Εκδόσεων αξιοποιήθηκαν τα επιστημονικά τεχνικά εφόδια, η γνώση και συσσωρευμένη εμπειρία των στελεχών της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., ενώ ειδικά η έκδοση "Πολιτισμός και Τ.Α." ήταν μια σημαντική προσφορά του βουλευτή κ. Π. Φωτέα τ. Γεν. Γραμματέα του υπουργείου Πολιτισμού. Το συντονισμό για την υλοποίηση αυτής της εκδοτικής προσπάθειας, που πιστεύω πως θα ανταποκριθεί στις προσδοκίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είχε ο Δ/ντής Προγραμματισμού κ. Ανδρέας Νεφελούδης, ενώ η ευθύνη της επιμέλειας ανήκε στο στέλεχος της εταιρείας κ. Αλκη Χρυσοστομίδη.

Παύλος Ιωακείμ Ρη
Γενικός Διευθυντής της ΕΕΤΑΑ Α.Ε.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

**ΙΣΤΟΡΙΚΟ - ΘΕΣΜΟΙ
ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. Ιστορικό - Θεσμοί - Λήψη αποφάσεων	Σελ. 5
1.1. Σύντομη ιστορική αναδρομή	Σελ. 5
1.2. Οι τρεις διευρύνσεις της Κοινότητας	Σελ. 6
2. Τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας	Σελ. 6
2.1. Το Κοινοτικό Δίκαιο	Σελ. 10
3. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων	Σελ. 11
4. Δανειοδοτικά μέσα	Σελ. 13
4.1. Δύο νέα χρηματοδοτικά μέσα	Σελ. 14
5. Οι διαδικασίες του προγραμματισμού στην Κοινότητα	Σελ. 18
5.1. Εισαγωγή	Σελ. 18
5.2. Τα στάδια του προγραμματισμού	Σελ. 18
6. Κοινοτικές πρωτοβουλίες	Σελ. 21
6.1. Ορισμός και περιεχόμενο	Σελ. 21
6.2. Τύποι Κοινοτικών πρωτοβουλιών	Σελ. 21

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΘΕΣΜΟΙ - ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1.1. Σύντομη ιστορική αναδρομή

Οι διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχουν την αρχή τους στην ίδρυση των τριών Κοινοτήτων, οι οποίες δημιουργήθηκαν μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο με γενικό στόχο την προώθηση της οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης.

Χρονικά οι τρεις Κοινοότητες, ιδρύθηκαν με την εξής σειρά:

Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)

Η ιδρυτική συνθήκη της ΕΚΑΧ, υπογράφεται στις 18 Απριλίου 1951 στο Παρίσι από τη Γαλλία, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, την Ιταλία, το Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες (Ολλανδία) και το Λουξεμβούργο.

Ως κύριοι στόχοι της ΕΚΑΧ, αναφέρονται στην ιδρυτική Συνθήκη οι ακόλουθοι:

- ελεύθερη διακίνηση του άνθρακα και του χάλυβα ως προϋπόθεση βιομηχανικής ανάπτυξης.
- ελεύθερος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων
- κατάργηση των φραγμών στην κυκλοφορία των εμπορευμάτων και δημιουργία ενιαίας αγοράς.

Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)

Τη Συνθήκη για την ίδρυση της ΕΟΚ, υπογράφουν τα 6 μέλη της ΕΚΑΧ την 25 Μαρτίου 1957 στη Ρώμη (Συνθήκη της Ρώμης).

Με την ίδρυση της ΕΟΚ επιδιώκεται:

- η δημιουργία ενιαίας αγοράς
- η προσέγγιση των οικονομικών πολιτικών των επιμέρους κρατών-μελών στους στόχους της οικονομικής ολοκλήρωσης
- η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης των χωρών-μελών και των περιφερειών τους
- βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των Ευρωπαίων πολιτών.

Παρατηρούμε, ότι στην ιδρυτική συνθήκη της ΕΟΚ περιλαμβάνεται ένα διευρυμένο πλαίσιο στόχων, σε σχέση με εκείνο της ΕΚΑΧ.

Στη Συνθήκη της Ρώμης, εκτός των στόχων της ενιαίας αγοράς (οικονομικός στόχος), περιλαμβάνονται και ευρύτεροι κοινωνικοί στόχοι (ανάπτυξη, βελτίωση επιπέδου ζωής κ.λπ).

Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ)

Ταυτόχρονα με την ίδρυση της ΕΟΚ και από τα ίδια κράτη-μέλη, υπογρά-

φεται την 25 Μαρτίου 1957 η ιδρυτική συνθήκη της ΕΚΑΕ.

Οι στόχοι της κοινότητας αυτής είναι:

- η ειρηνική χρήση της ατομικής ενέργειας
- η αυτάρκεια των κρατών-μελών σε ενεργειακούς πόρους και η μείωση της εξάρτησής τους από τις Η.Π.Α. και την Ιαπωνία.

Οι ιδρυτικές συνθήκες των τριών Κοινοτήτων πρόβλεπαν ξεχωριστά όργανα λήψης αποφάσεων για κάθε μία από αυτές.

Τα επιμέρους αυτά όργανα διατηρήθηκαν μέχρι την 8 Απριλίου 1965, οπότε και υπογράφεται η Συνθήκη των Βρυξελλών, με την οποία ενοποιούνται.

Η Συνθήκη των Βρυξελλών, η οποία τίθεται σε ισχύ την 1-7-1967, προβλέπει τα ακόλουθα κοινά όργανα:

- Επιτροπή
- Συμβούλιο
- Κοινοβούλιο
- Δικαστήριο
- Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
- Ελεγκτικό Συνέδριο
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Σε επόμενο τμήμα του κεφαλαίου θα περιγραφεί η σύσταση, οι αρμοδιότητες κ.λπ. των οργάνων αυτών.

1.2. Οι τρεις διευρύνσεις της Κοινότητας

Από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα η Κοινότητα έχει υποστεί τρεις διαδοχικές διευρύνσεις:

- το 1972 με την είσοδο του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και της Δανίας
- το 1979, υπογράφεται η πράξη προσχώρησης της Ελλάδας, που τίθεται σε ισχύ την 1-1-1981
- το 1985, εντάσσονται η Ισπανία και η Πορτογαλία.

2. Τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, από το 1967 οι τρεις Κοινοότητες έχουν ενιαία θεσμικά όργανα, τα οποία παρουσιάζονται περιληπτικά στα επόμενα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Η σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αποφασίζεται στη Σύνοδο Κορυφής των Παρισίων το Δεκέμβριο του 1974, ενώ ο ρόλος του κατοχυρώνεται και ουσιαστικοποιείται με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1985).

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμμετέχουν:

- οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων
- οι υπουργοί εξωτερικών
- ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος της Επιτροπής.

Ο ρόλος και οι αποφάσεις του έχουν κυρίως πολιτική και όχι νομική αξία. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο:

- χειρίζεται θέματα κοινού ενδιαφέροντος
- χαράσσει κατευθύνσεις για την Κοινότητα
- προωθεί μεγάλες πολιτικές ή θεσμικές ρυθμίσεις (π.χ. εσωτερική αγορά, οικονομική και νομισματική ενοποίηση κ.λπ).

Το Συμβούλιο συνεδριάζει οπωσδήποτε μία φορά ανά εξάμηνο, και προεδρεύεται από τον Πρόεδρο ή τον Πρωθυπουργό της χώρας, που ασκεί την Προεδρία στην Κοινότητα.

Η Επιτροπή

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι το κυριότερο εκτελεστικό όργανο της Κοινότητας.

Αποτελείται από 17 μέλη (Επιτροπή), τα οποία υποδεικνύονται από τα έξι μέρους κρατη. Η κατανομή των Επιτρόπων μεταξύ των κρατών-μελών έχει ως εξής:

- από δύο επιτρόπους έχουν η Γερμανία, η Γαλλία, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία
- από έναν Επίτροπο έχουν τα υπόλοιπα κράτη-μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Η Επιτροπή έχει Πρόεδρο και έξι Αντιπροέδρους και η θητεία της είναι τετραετής (η θητεία του Προέδρου μπορεί να ανανεωθεί και για δεύτερη τετραετία). Υπό την ευθύνη της απασχολούνται περίπου 15.000 κοινοτικοί υπάλληλοι, οι οποίοι κατανέμονται σε 23 Γενικές Διευθύνσεις.

Σχετικά με το έργο και τις αρμοδιότητές της η Επιτροπή θεωρείται:

- ως ο θεματοφύλακας του κοινοτικού δικαίου, αφού είναι εκείνη που ελέγχει την τήρηση των Συνθηκών και του κοινοτικού δικαίου από τα κράτη μέλη
- ως η κινητήρια δύναμη της Κοινότητας, με την έννοια ότι διατυπώνει τις προτάσεις προς το Συμβούλιο για τη λήψη κοινοτικών αποφάσεων
- το εκτελεστικό όργανο της Κοινότητας. Στα πλαίσια αυτής της αρμοδιότητάς της, η Επιτροπή φροντίζει για την υλοποίηση των στόχων της Κοινότητας, εκτελεί τις αποφάσεις του Συμβουλίου, είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του κοινοτικού προϋπολογισμού και των διαρθρωτικών ταμείων, διαπραγματεύεται τις τελωνειακές συμφωνίες, τις συμφωνίες σύνδεσης κ.λπ.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, λαμβάνει αυτή την ονομασία το 1962 (ως τότε ονομαζόταν Συνέλευση).

Τα μέλη του ορίζονται από τα Εθνικά Κοινοβούλια μέχρι το 1979, οπότε έγιναν (μετά από σχετική απόφαση) και οι πρώτες εκλογές για την ανάδειξή τους.

Έχει 518 μέλη, τα οποία κατανέμονται στα επιμέρους κράτη-μέλη ως εξής:

- Βέλγιο, Ελλάδα, Πορτογαλία: από 24 μέλη
- Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία: από 81 μέλη
- Ισπανία: 60 μέλη
- Ολλανδία: 25 μέλη
- Δανία : 16 μέλη
- Ιρλανδία: 15 μέλη
- Λουξεμβούργο: 6 μέλη

Οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορούν να ταξινομηθούν στις παρακάτω κατηγορίες:

- Νομοθετικές:

τροπολογίες επί των προτάσεων της Επιτροπής, εξουσία συναπόφασης για διεθνείς συμφωνίες της Κοινότητας, ένταξη νέων μελών, συμφωνίες σύνδεσης τρίτων χωρών κ.λπ.

- Δημοσιονομικές:

έγκριση ή απόρριψη του κοινοτικού προϋπολογισμού που προτείνει η Επιτροπή.

- Πολιτικές:

έκδοση γνώμων, εκθέσεων, ψηφισμάτων και γενικά έκφραση πολιτικής βούλησης.

- Ελεγκτικές:

έλεγχος των δραστηριοτήτων της Επιτροπής, με τη διαδικασία της υποβολής ερωτήσεων στο Κοινοβούλιο.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.)

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είναι ένα όργανο συμβουλευτικού χαρακτήρα, το οποίο εκφράζει γνώμες επί κοινοτικών θεμάτων, χωρίς να δεσμεύει τους θεσμούς. Συγκροτείται από εκπροσώπους των διαφόρων κλά-

δων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Έχει 189 μέλη τα οποία κατανέμονται σε τρεις ομάδες:

- Ομάδα I :

εκπρόσωποι των εργοδοτών (βιομηχανίας, τραπεζών κ.λπ)

- Ομάδα II :

εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων

- Ομάδα III :

εκπρόσωποι διαφόρων τομέων (γεωργών, εμπόρων, βιοτεχνών, ελευθέρων επαγγελματιών κ.λπ).

Η Ελλάδα συμμετέχει στην Ο.Κ.Ε. με 12 μέλη. Τα μέλη της Ο.Κ.Ε. προτείνονται από τα κράτη-μέλη και η θητεία τους είναι τετραετής.

Η Ο.Κ.Ε. εκφράζει γνώμη προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή σε θέματα γεωργίας, κοινωνικής πολιτικής, περιφερειακής πολιτικής κ.λπ., χωρίς όμως η γνώμη της να δεσμεύει τα αποφασιστικά όργανα της Κοινότητας.

Το Συμβούλιο

Το Συμβούλιο αποτελείται από Υπουργούς των κρατών-μελών και είναι το αποφασιστικό όργανο της Κοινότητας.

Είναι αυτό που αποφασίζει για την έκδοση πράξεων κοινοτικού δικαίου, μετά από πρόταση της Επιτροπής.

Οι αποφάσεις του λαμβάνονται, είτε με ομοφωνία είτε με ειδικές πλειοψηφίες.

Στην περίπτωση της λήψης αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των κρατών-μελών σταθμίζονται με τρόπο, ώστε η ψήφος των μεγαλύτερων κρατών να έχει μεγαλύτερη βαρύτητα.

Στο Συμβούλιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία και η Μ.Βρετανία έχουν από δέκα ψήφους, η Ισπανία οκτώ, η Ολλανδία, το Βέλγιο, η Ελλάδα και η Πορτογαλία από πέντε, η Δανία και η Ιρλανδία από τρεις και το Λουξεμβούργο δύο ψήφους.

Με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1985), επιβάλλεται η λήψη αποφάσεων με απλή πλειοψηφία σε πολλά θέματα, όπως ενιαία αγορά, έρευνα - τεχνολογία, περιφερειακή πολιτική κ.λπ.

Αν και αναφερόμαστε στο "Συμβούλιο" γενικά, στην πραγματικότητα εννοούμε πολλά "Συμβούλια", ανάλογα με την αρμοδιότητα των Υπουργών που τα απαρτίζουν.

Έτσι, έχουμε το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων (απαρτίζεται από τους υπουργούς εξωτερικών, το Συμβούλιο Γεωργίας, Οικονομικών, Περιβάλλοντος

κ.λπ.).

Πρόεδρος του Συμβουλίου είναι κατά περίπτωση ο υπουργός του κράτους-μέλους που ασκεί την Προεδρία της Κοινότητας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

Η Συνθήκη της Ρώμης (1957) αναθέτει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (1958) το έργο της εξασφάλισης του σεβασμού και της τήρησης του κοινοτικού δικαίου από τα κράτη-μέλη.

Στο Δικαστήριο μπορούν να προσφεύγουν η Επιτροπή εναντίον κυβερνήσεων, κυβερνήσεις εναντίον της Επιτροπής, επιχειρήσεις και ιδιώτες, όταν κρίνουν ότι παραβιάζονται κανόνες του κοινοτικού δικαίου.

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου, δεν ρυθμίζουν απλώς θέματα παραβίασης κοινοτικού δικαίου, αλλά ερμηνεύουν και αμφισβητούμενα κείμενα των Συνθηκών.

Τα τελευταία χρόνια το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κρίνει και αιτήματα των εθνικών δικαστηρίων επί θεμάτων ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου κ.λπ.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ιδρύθηκε το 1975 και έχει ως αποστολή του τον έλεγχο του γενικού προπολογισμού της Κοινότητας.

Έχει ευρύτατη πολιτική και διοικητική εξουσία, στα πλαίσια της οποίας ελέγχει τα κράτη-μέλη για τη χρήση των κοινοτικών πόρων, ερευνά τις χρηματοδοτήσεις προς τις τρίτες χώρες (π.χ. στα πλαίσια της σύμβασης Λομέ και διατυπώνει γνώμες προς τα άλλα όργανα όταν του ζητηθεί).

Στο τέλος κάθε χρόνου, το Ελεγκτικό Συνέδριο συντάσσει την ετήσια έκθεσή του για το κλείσιμο του οικονομικού έτους.

2.1. Το Κοινοτικό Δίκαιο

Το Κοινοτικό Δίκαιο δημιουργείται με την έκδοση πέντε ειδών νομικών πράξεων, καθένα των οποίων δημιουργεί διαφορετικές επιπτώσεις στα νομικά συστήματα των κρατών-μελών.

α. Κανονισμός

Είναι γενικής εφαρμογής, υποχρεωτικός σε όλα τα στοιχεία του και εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη-μέλη. Όπως και ένας εθνικός νόμος, γεννά δικαιώματα και υποχρεώσεις για όλους τους πολίτες των κρατών-μελών. Ο κανονισμός, αντικαθιστά άμεσα το εθνικό με κοινοτικό δίκαιο.

β. Οδηγία

Δεσμεύει τα κράτη-μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει σ'εκείνα την αρμοδιότητα προσδιορισμού των τρόπων και των μέσων εφαρμογής.

γ. Απόφαση

Έχει το χαρακτήρα διοικητικής πράξης, απευθύνεται σε ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη ή σε ένα ή περισσότερα φυσικά/νομικά πρόσωπα και η ε-

φαρμογή της είναι υποχρεωτική για τους παραλήπτες της.

δ. Σύσταση

Υποδεικνύει μια ενέργεια στους παραλήπτες της.

ε. Γνώμη

Εκτιμά ένα γεγονός ή μια κατάσταση στην κοινότητα ή σε ένα κράτος-μέλος.

Όλες οι νομικές πράξεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η λήψη των αποφάσεων στο κοινοτικό επίπεδο γίνεται μέσα από μια εξαιρετικά περίπλοκη διαδικασία.

Σχηματικά η διαδικασία αυτή είναι η ακόλουθη:

α. Η πρωτοβουλία στη διαδικασία της λήψης αποφάσεων ανήκει στην Επιτροπή, η οποία:

- συντάσσει τις προτάσεις κανονισμών, οδηγιών και αποφάσεων του Συμβουλίου

- ζητά, μέσω του Συμβουλίου, τη γνώμη του Κοινοβουλίου και της Ο.Κ.Ε.

β. Το Συμβούλιο αποφασίζει για οποιαδήποτε κοινοτική διάταξη, μετά την πρόταση της Επιτροπής, με ομοφωνία, ειδική ή απλή πλειοψηφία και μετά την έκδοση γνώμης του Κοινοβουλίου. Το Συμβούλιο, δεν μπορεί να τροποποιήσει την πρόταση της Επιτροπής, παρά μόνο με ομοφωνία.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.)

Το Ε.Κ.Τ. είναι εκείνο το χρηματοδοτικό μέσο με το οποίο η Κοινότητα επιδιώκει την υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής δράσης, όπως επαγγελματική κατάρτιση, ενίσχυση της απασχόλησης, βελτίωση των συνθηκών εργασίας κλπ.

α. Νομικό πλαίσιο

Το Ε.Κ.Τ. λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 4255/88 του Συμβουλίου.

β. Πεδίο παρέμβασης

Οι στόχοι προτεραιότητας του Ε.Κ.Τ. είναι:

- η καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας ατόμων ηλικίας άνω των 25 ετών
- η διευκόλυνση της έναρξης στην αγορά εργασίας των νέων κάτω των 25 ετών
- η ενθάρρυνση της σταθερότητας της απασχόλησης
- η ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης.

Προκειμένου να συμβάλλει στην υλοποίηση των παραπάνω στόχων, το Ταμείο ενισχύει τις ακόλουθες ενέργειες:

- επαγγελματική κατάρτιση
- ενίσχυση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης
- προετοιμασία, διαχείριση, παρακολούθηση και τεχνική βοήθεια προγραμμάτων κ.λπ.

γ. Μορφές παρέμβασης

Το Ταμείο ενισχύει τις επιλέξιμες ενέργειες με μία από τις ακόλουθες μορφές:

- συγχρηματοδότηση επιχειρησιακών προγραμμάτων
- χορήγηση συνολικών επιχορηγήσεων σε ενδιάμεσους φορείς
- ενίσχυση δράσεων για την προετοιμασία, παρακολούθηση και αξιολόγηση ενεργειών.

δ. Χρηματοδότηση

Στις περιφέρειες του Στόχου 1 η ενίσχυση του Ταμείου κυμαίνεται από 50% της συνολικής δημόσιας δαπάνης μέχρι 75% του συνολικού κόστους των επιλέξιμων ενεργειών.

Στις υπόλοιπες περιφέρειες τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 25% και 50%.

4. Δανειοδοτικά μέσα

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Ε.Τ.Ε.)

Η Ε.Τ.Ε. είναι το σημαντικότερο μέσο χορήγησης δανειακών κεφαλαίων στην Κοινότητα.

Είναι ένας ξεχωριστός κοινοτικός οργανισμός στον οποίο συμμετέχουν τα κράτη-μέλη της Κοινότητας.

● Σκοπός

Σκοπός της Ε.Τ.Ε., όπως αναφέρεται και στο καταστατικό της, είναι η ενίσχυση της ισόρροπης ανάπτυξης της Κοινότητας.

Για την υλοποίηση του σκοπού αυτού η Τράπεζα χορηγεί δάνεια:

- για την ανάπτυξη των κοινοτικών περιφερειών
- για τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων
- για την εφαρμογή διακρατικών σχεδίων.

● Χορηγούμενα δάνεια

Η Ε.Τ.Ε. χορηγεί δύο τύπους δανείων:

- μεμονωμένα δάνεια για την υλοποίηση μεγάλων αναπτυξιακών έργων (στην βιομηχανία, στον τουρισμό, έργα υποδομής κλπ.)
- συνολικά δάνεια μέσω ενδιάμεσων χρηματοδοτικών οργανισμών. Με τον τρόπο αυτό δανειοδοτούνται πολλά μικρά έργα επιμέρους φορέων. Τη διαχείριση του δανείου την αναλαμβάνει ένας ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός φορέας.

Τα δάνεια αυτά καλύπτουν επενδύσεις στους παραγωγικούς κλάδους, στην ενέργεια, στις υποδομές, στις υπηρεσίες κ.λπ.

● Χρηματοδότηση

Με τα μεμονωμένα δάνεια, καλύπτεται μέχρι το 50% του κόστους επενδύσεων τουλάχιστον 2 εκατ. ECU (500 εκατ. δρχ)

Με τα συνολικά δάνεια καλύπτεται επίσης το 50% του κόστους των επενδύσεων, των οποίων όμως το συνολικό κόστος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 20 εκατ. ECU (δηλ. περίπου 5 δις δρχ.)

Η διάρκεια των δανείων της Ε.Τ.Ε. από 5 μέχρι 15 χρόνια ανάλογα με το είδος της επένδυσης, ενώ το επιτόκιο είναι σταθερό και το ύψος του εκείνο των διεθνών χρηματογυριών.

● Διαδικασία υποβολής αιτήσεων

Όλα τα σχέδια που υποβάλλονται στην Ε.Τ.Ε. προς δανειοδότηση πρέπει προηγουμένως να έχουν την έγκριση των εθνικών αρχών.

Στη συνέχεια, για τα μεμονωμένα σχέδια, γίνεται απευθείας διαπραγμάτευση μεταξύ Τράπεζας και επενδυτή, ενώ για τα συνολικά δάνεια μεταξύ Τράπεζας και του χρηματοπιστωτικού φορέα που διαμεσολαβεί. Φορείς διαμεσολάβησης στην Ελλάδα, η ΕΤΒΑ, η Α.Τ.Ε., η Εθνική Τράπεζα, η ΕΤΕΒΑ, η Τράπεζα Επενδύσεων και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (το οποίο μπο-

ρεί να χρησιμοποιηθεί από την Τ.Α.).

Τα άλλα δανειοδοτικά μέσα

- Το Νέο Κοινοτικό Μέσο δανειοδοτεί επενδυτικά σχέδια ανάλογα με εκείνα της Τράπεζας Επενδύσεων. Εξάλλου το Μέσο διαχειρίζεται από την Τράπεζα.

- Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ), δανειοδοτεί επενδυτικά προγράμματα στους τομείς του άνθρακα και του χάλυβα.

4.1. Δύο νέα χρηματοδοτικά μέσα

Προκειμένου να υλοποιηθούν νέες πολιτικές της Κοινότητας και, ειδικότερα εκείνες που αφορούν στην πραγματοποίηση της σύγκλισης των οικονομιών και στην προστασία του περιβάλλοντος:

α. Ιδρύεται το Ταμείο Συνοχής, σύμφωνα με τη συνθήκη του Maas tricht (έχει ήδη υποβληθεί η σχετική πρόταση Κανονισμού του Ταμείου από την Επιτροπή).

β. Ιδρύθηκε ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον που ονομάζεται LIFE.

Το Ταμείο Συνοχής

Η ίδρυση του Ταμείου Συνοχής προβλέπεται από τη Συνθήκη του Maas tricht, στα πλαίσια των στόχων για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη, το Ταμείο πρόκειται να συγχρηματοδοτεί σχέδια στους τομείς του περιβάλλοντος και των διευρωπαϊκών δικτύων, στα κράτη-μέλη τα οποία:

- έχουν κατά κεφαλή Α.Ε.Π. μικρότερο του 90% του κοινοτικού μέσου όρου
- έχουν υποβάλλει στην Κοινότητα πρόγραμμα σύγκλισης της οικονομίας τους, με σκοπό τη συμμετοχή τους στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο.

Στην κατηγορία αυτή, σημειώνεται, ότι ανήκουν οι τέσσερις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Κοινότητας, δηλ. η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία.

Στόχοι του Ταμείου

Οι στόχοι του νέου αυτού ταμείου είναι:

- η υποστήριξη των παραπάνω χωρών για τη συμμετοχή τους στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (Ο.Ν.Ε.)
- η χρηματοδοτική συμβολή στην υλοποίηση σχεδίων προστασίας του περιβάλλοντος και διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών.

Επιλέξιμα σχέδια

Το Ταμείο συμβάλλει στη χρηματοδότηση:

- περιβαλλοντικών προγραμμάτων
- έργων υποδομών μεταφορών
- προπαρασκευαστικών μελετών και ενεργειών τεχνικής στήριξης που συνδέονται με τα επιλέξιμα σχέδια.

Χρηματοδοτικοί πόροι

Για την περίοδο 1993-97, υπολογίζεται ότι το Ταμείο θα έχει στη διάθεσή του για ενίσχυση σχεδίων το ποσό των 10 δις ECU.

Για το 1993 προβλέπεται η διάθεση 1,5 δις ECU, ενώ για τα έτη 1994-97 προβλέπεται ετήσια αύξηση 250 εκατ. ECU ώστε το 1997 το Ταμείο να μπορεί να χρηματοδοτήσει σχέδια ύψους 2,5 δις ECU.

Παρότι η κατανομή (ενδεικτικού χαρακτήρα) των πόρων του Ταμείου προς τα κράτη-μέλη, θα γίνεται από την Επιτροπή, εκτιμάται ότι η Ελλάδα μπορεί να απορροφήσει από το Ταμείο Συνοχής περίπου 2-2,5 δις ECU.

Το ποσοστό της συμμετοχής του Ταμείου στην υλοποίηση των επιλέξιμων ενεργειών θα ανέρχεται σε 85 μέχρι 90% της δημόσιας δαπάνης.

Πάντως, οι προπαρασκευαστικές μελέτες και οι ενέργειες τεχνικής στήριξης, θα μπορούν να χρηματοδοτηθούν και κατά 100% από πόρους του Ταμείου.

Σημειώνεται, τέλος, ότι ένα σχέδιο δεν μπορεί ταυτόχρονα να συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής και από ένα εκ των διαρθρωτικών ταμείων.

Υποβολή και έγκριση σχεδίων

Οι αιτήσεις για τη συγχρηματοδότηση ενεργειών από το Ταμείο Συνοχής υποβάλλονται στην Επιτροπή από τα ενδιαφερόμενα κράτη-μέλη.

Οι αποφάσεις ενίσχυσης των σχεδίων, λαμβάνονται από την Επιτροπή, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης του κράτους-μέλους.

Οι πάσεις φύσεως ρυθμίσεις σχετικά με το Ταμείο καθώς και οι σχετικές ενέργειες της Επιτροπής θα δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE)

Στα πλαίσια της Ενίσχυσης των πολιτικών της Κοινότητας για την προστασία του περιβάλλοντος, ιδρύθηκε πρόσφατα (Καν. EOK 1973/92) ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον, ονομαζόμενο LIFE.

● Στόχοι και Δράσεις

Ο γενικός στόχος της ίδρυσης του LIFE, είναι η ανάπτυξη και η εφαρμογή κοινοτικών πολιτικών περιβάλλοντος, που έχουν ως ιδιαίτερα αντικείμενα τη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος.

Προκειμένου να υλοποιήσει τους στόχους αυτούς, η Κοινότητα μέσω του LIFE, συμβάλλει στη χρηματοδότηση ενεργειών τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της.

A. Δράσεις εντός της Κοινότητας

1. Προώθηση της ανάπτυξης και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος και, ειδικότερα δράσεις που αφορούν σε:

- νέες τεχνικές και μεθόδους μέτρησης και παρακολούθησης της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- ανάπτυξη νέων "καθαρών" τεχνολογιών,
- νέες τεχνικές συλλογής και διαχείρισης αποβλήτων,
- προστασία των υδάτινων πόρων κ.λπ.

2. Προστασία των οικοτόπων και της φύσης και, ειδικότερα δράσεις που αφορούν σε:

- προστασία βιοτόπων και οικοτόπων
- προστασία ειδών (φυτικών και ζωικών) που απειλούνται από εξαφάνιση
- προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος
- προστασία από πυρκαγιές κ.λπ.

3. Διοικητικές δομές και υπηρεσίες περιβάλλοντος και, ειδικότερα:

- ανάπτυξη της διακρατικής και διασυνοριακής συνεργασίας επί θεμάτων του περιβάλλοντος
- ανάπτυξη δικτύων παρακολούθησης του περιβάλλοντος.

4. Εκπαίδευση, κατάρτιση και ενημέρωση:

- επιμόρφωση σε θέματα περιβάλλοντος
- ανάπτυξη της περιβαλλοντικής αγωγής μέσω διάδοσης πληροφοριών, ανταλλαγής εμπειριών κ.λπ.
- διάδοση γνώσεων που αφορούν στο περιβάλλον

B. Δράσεις εκτός της Κοινότητας

- Ενίσχυση τρίτων χωρών που αντιμετωπίζουν οικολογικά προβλήματα
- μεταφορά τεχνογνωσίας σε τρίτες χώρες
- παροχή τεχνικής βοήθειας για την ανάπτυξη πολιτικών και προγραμμάτων κ.λπ.

Όπως φαίνεται από τις επιλέξιμες δράσεις, το LIFE ενισχύει ενέργειες

πρότυπες και επιδεικτικές και όχι έργα υποδομής στον τομέα του περιβάλλοντος, τα οποία χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής.

● Χρηματοδότηση

Το LIFE θα λειτουργήσει σε δύο στάδια. Το πρώτο πρόκειται να ολοκληρωθεί την 31 Δεκεμβρίου 1995.

Ο προϋπολογισμός του LIFE για το πρώτο στάδιο λειτουργίας του ανέρχεται σε 400 εκατ. ECU εκ των οποίων τα 140 εκατ. ECU διατίθενται για την περίοδο 1991-92 (για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων MEDSPA, AGNAT κ.λπ.).

Οι πόροι αυτοί κατανέμονται στις επιλέξιμες δράσεις ως ακολούθως:

A. Δράσεις εντός της Κοινότητας

- Ανάπτυξη περιβάλλοντος 40%
- Προστασία οικοτόπων 45%
- Διοικητικές δομές 5%
- Εκπαίδευση 5%

B. Δράσεις εκτός της Κοινότητας 5%

Οι παραπάνω ποσοστιαία κατανομή των πόρων αποδεικνύει ότι προτεραιότητες του LIFE αποτελούν:

- η ανάπτυξη του περιβάλλοντος (νέες τεχνικές, τεχνολογίες κ.λπ.)
- η προστασία των οικοτόπων και της φύσης, εντός των συνόρων της Κοινότητας.

Τα ποσοστά της συμμετοχής του LIFE στην χρηματοδότηση των επιλέξιμων ενεργειών είναι:

- 30% του κόστους στην περίπτωση προσοδοφόρων επενδύσεων
- 100% για πρωτοβουλίες της Επιτροπής που αφορούν σε συλλογή πληροφοριών και τεχνική βοήθεια δράσεων
- 50% του κόστους για τις υπόλοιπες επιλέξιμες ενέργειες.

Ειδικά για τις δράσεις βιοτόπων και οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος τα ποσοστά χρηματοδότησης είναι:

- κανονικά 50% του κόστους κατ'άνωτατο όριο
- κατ'εξαίρεση μέχρι 75% του κόστους, όταν πρόκειται για την προστασία βιοτόπων, οικοτόπων και ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση.

● Διαδικασίες υποβολής προτάσεων

Προκειμένου να υποβληθούν και να χρηματοδοτηθούν προγράμματα από το LIFE, ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- κάθε χρόνο, μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή καθορίζει τις δράσεις προτεραιότητας και την αντίστοιχη κατανομή των πόρων

- τα κράτη-μέλη διαβιβάζουν τις προτάσεις τους στην Επιτροπή. Αρμόδια εθνική αρχή για την Ελλάδα είναι το ΥΠΕΧΩΔΕ
 - οι προτάσεις εγκρίνονται είτε με απόφαση της Επιτροπής, είτε με υπογραφή συμβολαίων μεταξύ της Επιτροπής και των δικαιούχων των ενισχύσεων.
- Σημειώνεται πάντως, ότι εκτός από τα κράτη-μέλη, προτάσεις μπορούν να υποβάλλουν και φυσικά ή νομικά πρόσωπα μετά από σχετική πρόσκληση της Επιτροπής, η οποία δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

5. Οι διαδικασίες του προγραμματισμού στην Κοινότητα

5.1. Εισαγωγή

Η εφαρμογή της μεθόδου του προγραμματισμού των δράσεων και της χρήσης των οικονομικών μέσων, γενικεύεται στην Κοινότητα, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων, η οποία έγινε το 1988.

Η μεταρρύθμιση αυτή, αποτέλεσμα των στόχων της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, στηρίχθηκε στις ακόλουθες πέντε αρχές:

- συγκέντρωση των παρεμβάσεων σε πέντε στόχους προτεραιότητας
- εφαρμογή της "εταιρικής σχέσης" κατά την κατάρτιση, διαπραγμάτευση, υλοποίηση και παρακολούθηση των κοινοτικών πλαισίων στήριξης
- συνοχή των δράσεων με τις οικονομικές πολιτικές των κρατών-μελών
- καλύτερη διαχείριση των ταμείων
- απλοποίηση, παρακολούθηση και ευελιξία των διαρθρωτικών δράσεων της Κοινότητας.

(Περισσότερα σχετικά με τη μεταρρύθμιση, αναφέρονται σε προηγούμενο τμήμα του κεφαλαίου).

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων, πραγματοποιείται μία μετάβαση από τη μέθοδο της ενίσχυσης μεμονωμένων σχεδίων (η οποία κυριαρχούσε μέχρι το 1987) σ'εκείνη της συγχρηματοδότησης μεσοχρόνιων προγραμμάτων διάρκειας τριών μέχρι πέντε ετών.

Με τον όρο πρόγραμμα εννοείται

- ένα σύνολο ενεργειών
- συνεκτικών μεταξύ τους
- πολυετούς διάρκειας (3-5 έτη)
- που επιδιώκει την υλοποίηση συγκεκριμένων στόχων
- που χρηματοδοτείται από κοινού από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

5.2. Τα στάδια του προγραμματισμού

Ο προγραμματισμός στο κοινοτικό επίπεδο υλοποιείται σε τρία στάδια:

- επεξεργασία των προγραμμάτων
- σύνταξη των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης

- το ειδικό λειτουργικό στάδιο.

Πρώτο στάδιο: η επεξεργασία των προγραμμάτων

Στο πρώτο αυτό στάδιο, γίνεται η επεξεργασία των προτεινόμενων για κοινοτική συγχρηματοδότηση, αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Τα προγράμματα αυτά εκπονούνται με βάση την αρχή της "εταιρικής σχέσης", μέσω δηλ. της συνεργασίας των αρμόδιων κοινοτικών, εθνικών και περιφερειακών/τοπικών αρχών.

Διακρίνουμε δύο τύπους προγραμμάτων:

α. τα περιφερειακά προγράμματα (τα γνωστά Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης - Σ.Π.Α.), τα οποία:

- εκπονούνται στις περιφέρειες των στόχων 1 (που αφορά όλη την Ελλάδα), 2 και 5β
- είναι τετραετούς διάρκειας συνήθως (π.χ. 1990-93 και 1994-97).

Στην Ελλάδα οι κύριοι φορείς αυτών των προγραμμάτων είναι το ΥΠ.ΕΘ.Ο. και οι Περιφέρειες.

β. Τα εθνικά προγράμματα των στόχων 3 και 4, τα οποία είναι τομεακά προγράμματα καταπολέμησης της μακροχρόνιας ανεργίας και ένταξης των νέων και των γυναικών στην αγορά εργασίας. Στην Ελλάδα, τα προγράμματα αυτά είναι στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας.

Όλα τα παραπάνω προγράμματα περιέχουν 4 τμήματα:

- την παρουσίαση της οικονομικο-κοινωνικής κατάστασης και των προβλημάτων της περιφέρειας ή του τομέα στον οποίο αναφέρονται
- την παρουσίαση της αναπτυξιακής στρατηγικής, των μεθόδων εφαρμογής και των αναγκαίων οικονομικών πόρων
- τους κατά προτεραιότητα άξονες προς χρηματοδότηση
- το σχήμα χρηματοδότησης του προγράμματος με τις κατανομές του ανά άξονα προτεραιότητας και ανά διαρθρωτικό ταμείο.

Μετά τη σύνταξη των σχεδίων των προγραμμάτων (π.χ. των Σ.Π.Α.), αυτά υποβάλλονται προς έγκριση στην Επιτροπή. Αφού μεσολαβήσει μία περίοδος διαπραγμάτευσης μεταξύ της Επιτροπής και των αρμόδιων φορέων του κράτους-μέλους (στην Ελλάδα του ΥΠ.ΕΘ.Ο.) διάρκειας έξη μηνών, συμφωνείται το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για το κράτος-μέλος.

Να σημειωθεί ότι για την χώρα μας το τρέχον Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 1989-93

- υποβλήθηκε στην Επιτροπή τον Ιούνιο του 1989
- συγκρίθηκε από την Επιτροπή την 30η Μαρτίου 1990 και, βρίσκεται ήδη στη φάση της εφαρμογής του, η οποία λήγει τον Δεκέμβριο του 1993.

Ανάλογη διαδικασία εκτιμάται ότι θα ακολουθήσει και για τη σύνταξη του Κ.Π.Σ. 1994-97. Δηλαδή:

- συλλογή προτάσεων από τους κεντρικούς και περιφερειακούς φορείς μέχρι 30 Μαρτίου 1993
- υποβολή του σχεδίου του Κ.Π.Σ. τον Ιούνιο του 1993
- έγκριση του Κ.Π.Σ. μέχρι τον Μάρτιο του 1994
- υλοποίηση του Κ.Π.Σ. μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997.

Δεύτερο στάδιο: Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (Κ.Π.Σ .)

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, αποτελεί την απάντηση της Επιτροπής, στις προτάσεις του κράτους-μέλους για συγχρηματοδότηση των αναπτυξιακών του προγραμμάτων (δηλ. των Σχεδίων Περιφερειακής Ανάπτυξης - Σ.Π.Α.).

Συγκρίνεται με την έκδοση σχετικής τυπικής απόφασης της Επιτροπής, έξη μήνες από την υποβολή των Σ.Π.Α. και μετά από διαβουλεύσεις με τους αρμόδιους φορείς του κράτους-μέλους.

Με την απόφαση έγκρισης του Κ.Π.Σ. προσδιορίζονται:

- οι άξονες προτεραιότητας προς χρηματοδότηση
- οι μορφές παρέμβασης (επιχειρησιακά προγράμματα, συνολικές επιχορηγήσεις, μεγάλα έργα)
- το σχέδιο χρηματοδότησης για κάθε μορφή παρέμβασης και συμμετοχή του κάθε Ταμείου σ' αυτή
- προβλέψεις για τη διάθεση πόρων σε μελέτες και τεχνική βοήθεια
- οι διαδικασίες εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγηση των προγραμμάτων.

Τρίτο στάδιο: Το λειτουργικό στάδιο

Στο στάδιο αυτό οι προτεραιότητες του Κ.Π.Σ. εξειδικεύονται σε σχέδια εφαρμογής ή σε χρηματοδοτικά σχέδια.

Η χρηματοδότηση δράσεων στα πλαίσια των προτεραιοτήτων, γίνεται με μία από τις ακόλουθες μορφές:

α. Επιχειρησιακά προγράμματα

Είναι η κύρια μορφή χρηματοδότησης. Ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα, είναι ένα σύνολο ενεργειών, πολυετούς διάρκειας (3-5 ετών), διατομεακού χαρακτήρα (δηλ. χρηματοδοτεί ενέργειες σε έργα υποδομής, στη βιομηχανία και στον τουρισμό, στην κατάρτιση κ.λπ.), συγχρηματοδοτούμενο από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους (και των τριών Ταμείων), που εφαρμόζεται σε περιφερειακό επίπεδο. Στη χώρα μας τέτοια προγράμματα είναι τα γνωστά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.).

β. Συνολική Επιχορήγηση

Με τον τρόπο αυτό η Κοινότητα μπορεί να αναθέσει σε ένα ενδιάμεσο φορέα (π.χ. υπουργείο, χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κ.λπ.), την οικονομική διαχείριση ενός προγράμματος έργων εθνικού, τομεακού ή περιφερειακού χαρακτήρα. Στο πρόγραμμα αυτό εντάσσονται προτάσεις έργων (χαμηλού σχετικά ύψους) τοπικών και περιφερειακών φορέων, οι οποίοι είναι και οι τελι-

κοί δικαιούχοι. Στο Κ.Π.Σ. 1989-93 της Ελλάδας, δεν προβλέπεται υλοποίηση έργων με αυτή τη μορφή χρηματοδότησης. Αναφέρουμε όμως, το παράδειγμα της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER, που χρηματοδοτείται με τον τρόπο αυτό, και στο οποίο ενδιάμεσος φορέας είναι το Υπουργείο Γεωργίας, ενώ τελικοί δικαιούχοι είναι 25 Ομάδες Τοπικής Δράσης (Αναπτυξιακές Εταιρίες) που υλοποιούν αντίστοιχα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης στις περιοχές τους.

γ. Χρηματοδότηση μεγάλων έργων

Ο τρόπος αυτός εφαρμόζεται μόνο από το ΕΤΠΑ, το οποίο έτσι χρηματοδοτεί:

- παραγωγικές επενδύσεις ελάχιστου ύψους 10 εκατ. ECU (δηλ. περίπου 2,5 δις δρχ)
- μεμονωμένα έργα υποδομής ελάχιστου ύψους 15 εκατ. ECU (δηλ. περίπου 4 δις δρχ.)

6. Κοινοτικές πρωτοβουλίες

6.1. Ορισμός και περιεχόμενο

Όπως περιγράφεται στα προηγούμενα, ο κύριος όγκος των προγραμμάτων των κρατών-μελών, συγχρηματοδοτείται μέσω των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης, τα οποία συντάσσονται μετά από διαβουλεύσεις και συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους-μέλους.

Επιπροσθέτως όμως, και στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων (άρθρο 11 του καν. ΕΟΚ 4253/88), η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα επεξεργασίας προγραμμάτων με δική της πρωτοβουλία.

Τα προγράμματα αυτά ονομάζονται Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα προς τα Κ.Π.Σ., είναι τομεακά ή διατομεακά και μπορούν να χρηματοδοτούνται από ένα ή περισσότερα διαρθρωτικά ταμεία.

Με τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, η Επιτροπή επιλέγει για παρέμβαση τομείς και κλάδους, οι οποίοι, είτε πρέπει να ενισχυθούν κατά προτεραιότητα, είτε κρίνονται ως σημαντικοί για την προώθηση των στόχων της ενίσχυσης αγροτικής και της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

6.2. Τύποι κοινοτικών πρωτοβουλιών

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες μπορούν να χρηματοδοτηθούν και από τα τρία ταμεία (είτε μεμονωμένα είτε από κοινού), και να εφαρμοσθούν σε όλους τους στόχους της κοινοτικής διαρθρωτικής πολιτικής (εκτός από το στόχο 5α).

Ανάλογα με τους στόχους που επιδιώκουν, οι κοινοτικές πρωτοβουλίες μπορούν να καταταγούν σε τρεις κατηγορίες:

- πρωτοβουλίες περιφερειακού χαρακτήρα
- πρωτοβουλίες αγροτικής ανάπτυξης

- πρωτοβουλίες κοινωνικού χαρακτήρα

α. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες περιφερειακού χαρακτήρα

Είναι οι πρωτοβουλίες εκείνες που προβλέπονται από το άρθρο 3 του καν. 4254/88, σχετικά με το ΕΤΠΑ.

Το άρθρο αυτό, δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες που επιδιώκουν:

- τη διευκόλυνση της εφαρμογής άλλων κοινοτικών πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης
- την ενίσχυση κοινοτικών περιφερειών που παρουσιάζουν σοβαρά κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα (νησιωτικές, παραμεθόριες κ.α. περιφέρειες)

Οι σημαντικότερες κοινοτικές πρωτοβουλίες περιφερειακού χαρακτήρα (οι οποίες ήδη βρίσκονται σε φάση υλοποιούνται) είναι οι εξής:

INTERREG

Έχει ως στόχο την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των κοινοτικών περιφερειών, οι οποίες βρίσκονται είτε στα σύνορα κοινοτικών χωριών είτε στα σύνορα με τρίτες χώρες.

Έχει προϋπολογισμό 800 εκατ. ECU (περίπου 250 δις δρχ) και εφαρμόζεται στις παραμεθόριες περιφέρειες των στόχων 1, 2 και 5β.

Το σχετικό επιχειρησιακό πρόγραμμα της Ελλάδας έχει ήδη εγκριθεί και βρίσκεται σε φάση εφαρμογής. Υπεύθυνος εθνικός φορέας του προγράμματος είναι το ΥΠ.ΕΘ.Ο.

ENVIREG

Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στην προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος και στην οικονομική ανάπτυξη κυρίως των λιγότερο ανεπτυγμένων παράκτιων περιφερειών της κοινότητας.

Το ENVIREG δίνει ιδιαίτερη έμφαση:

- στην επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων που σχετίζονται με την τουριστική ανάπτυξη
- στην προστασία και αξιοποίηση των φυσικών πόρων
- στη μεταφορά τεχνογνωσίας προς τις τοπικές και περιφερειακές αρχές σχετικά με θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της πρωτοβουλίας ανέρχεται σε 500 εκατ. ECU.

Στην Ελλάδα, το ENVIREG βρίσκεται ήδη σε φάση εφαρμογής, με ευθύνη του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Άλλες σημαντικές πρωτοβουλίες περιφερειακού χαρακτήρα είναι και οι εξής:

- **STRIDE**, που σκοπεύει στην εισαγωγή καινοτομιών και τεχνολογικών αλλαγών κυρίως στις Μ.Μ.Ε. των περιφερειών των στόχων 1 και 2.
- **PRISMA**, της οποίας στόχος είναι η ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών των Μ.Μ.Ε., ώστε να επωφεληθούν από την ολοκλήρωση της

ενιαίας αγοράς.

- **TELEMATIQUE**, που σκοπεύει στην εισαγωγή προηγμένων υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες (στόχος 1).

β. Πρωτοβουλίες αγροτικής ανάπτυξης

Στόχος των πρωτοβουλιών αυτών είναι η προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιφερειών της Κοινότητας, στα πλαίσια της μεταρρύθμισης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.).

Χαρακτηριστική (και μοναδική μέχρι τώρα) πρωτοβουλία αγροτικής ανάπτυξης είναι το πρόγραμμα **LEADER**.

Σκοπός του είναι, στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ, να υποστηρίξει πρωτοβουλίες αγροτικής ανάπτυξης στις περιφέρειες των στόχων 1 και 5β.

Γενικώς, το LEADER, έχει ως επιχειρησιακό στόχο τη δημιουργία εναλλακτικών απασχολήσεων και εισοδημάτων ως προς το γεωργικό τομέα. Για το λόγο αυτό, ενισχύει κατά προτεραιότητα ενέργειες αγροτικού τουρισμού, ανάπτυξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τεχνικής στήριξης.

Για την υλοποίηση του LEADER, προβλέπεται η σύσταση τοπικών εταιριών αγροτικής ανάπτυξης, οι οποίες θα διαχειρίζονται τα αναπτυξιακά προγράμματα των περιοχών τους.

Στην Ελλάδα έχουν εγκριθεί, 26 προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, τα οποία πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι τέλους του 1994.

Για την εφαρμογή τους υπεύθυνοι είναι τοπικοί αναπτυξιακοί φορείς οι οποίοι έχουν κυρίως την μορφή των αναπτυξιακών εταιριών με συμμετοχή Ο.Τ.Α. και άλλων τοπικών φορέων (συνεταιρισμών, επιμελητηρίων, ιδιωτών κ.λπ.).

Σε εθνικό επίπεδο υπεύθυνος φορέας είναι το Υπουργείο Γεωργίας, το οποίο:

- διαχειρίζεται τους πόρους του προγράμματος
- μεταβιβάζει τις χρηματοδοτήσεις στους τοπικούς φορείς για την υλοποίηση των προγραμμάτων τους
- έχει τη γενικότερη ευθύνη παρακολούθησης και ελέγχου του προγράμματος.

γ. Πρωτοβουλίες κοινωνικού χαρακτήρα

Πρόκειται για τις τρεις πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο με στόχους:

- τη μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων
- τη βελτίωση των επαγγελματικών εξειδικεύσεων στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς
- την προώθηση της κοινωνικής διάστασης της ενιαίας αγοράς
- την ανάπτυξη της διακρατικής συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης.

Οι τρεις αυτές πρωτοβουλίες είναι το EUROFORM, το NOW και το HORIZON.

EUROFORM

Αφορά στην ανάπτυξη νέων ειδικοτήτων, νέων ικανοτήτων και νέων ευκαιριών απασχόλησης. Ο προϋπολογισμός που ανέρχεται σε 300 εκατ. ECU.

NOW

Έχει ως σκοπό την ενίσχυση μέτρων για την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας. Ενισχύει τόσο ενέργειες κατάρτισης όσο και ενέργειες υποδομών (π.χ. παιδική σταθμοί). Έχει προϋπολογισμό 120 εκατ. ECU.

HORIZON

Σκοπός του είναι η υποστήριξη πρωτοβουλιών κατάρτισης και ένταξης στην αγορά εργασίας μειονεκτούντων ατόμων και ειδικών ομάδων του πληθυσμού (π.χ. πρόσφυγες). Ο προϋπολογισμός της πρωτοβουλίας είναι 180 εκατ. ECU.

Και οι τρεις πρωτοβουλίες πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι το τέλος του 1993. Στην Ελλάδα, υπεύθυνος εθνικός φορέας είναι το Υπουργείο Εργασίας.

Η ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΞΗ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

A. ΓΕΝΙΚΑ	Σελ. 31
B. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ Ε.Ε.Π	Σελ. 32
B.1 Θεσμική συγκρότηση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.	Σελ. 32
Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Σελ. 33
Το Συμβούλιο.	Σελ. 33
Η Επιτροπή	Σελ. 33
Το Δικαστήριο	Σελ. 34
Το Ελεγκτικό Συνέδριο	Σελ. 34
Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	Σελ. 34
Ο Διάλογος Συμβουλίου - Επιτροπής - Κοινοβουλίου και η Διαδικασία λήψης απόφασης.	Σελ. 34
Ειδική πλειοψηφία.	Σελ. 35
B.2 Πολιτική της Κοινότητας	Σελ. 36
1.- Ενιαία Αγορά	Σελ. 36
Η Λευκή Βίβλος	Σελ. 37
1. Κατάργηση των φυσικών φραγμών	Σελ. 37
2. Κατάργηση των τεχνικών φραγμών	Σελ. 37
3. Κατάργηση των φορολογικών φραγμών	Σελ. 38
Συνέπειες της Ενιαίας Αγοράς.	Σελ. 38
2.-Οικονομική και νομισματική ένωση	Σελ. 39
3.- Οικονομική και κοινωνική συνοχή	Σελ. 39
4.- Κοινωνική πολιτική	Σελ. 41

- 5.- Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη
6.- Περιβάλλον

Σελ. 41
Σελ. 42

**Γ. Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΘΕΣΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΣ.**

Σελ. 44

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σελ. 45

Η ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

A. ΓΕΝΙΚΑ

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη αποτελεί το αποτέλεσμα όλης της διαδικασίας αναθεώρησης και επέκτασης της Συνθήκης της Ρώμης, που ξεκίνησε τον Ιούνιο του 1985¹ και κατέληξε στο κείμενο της ΕΕΠ, με το οποίο τροποποιούνται κάποια άρθρα της Συνθήκης ενώ προστίθενται άλλα.

Εξίσου σημαντικό είναι ότι θεσμοθετείται η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία.²

Η ΕΕΠ τίθεται σε ισχύ την 1 Ιουλίου 1987 και αποτελεί ένα σημαντικό ορόσημο στην διαδικασία οικονομικής και πολιτικής ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Σε γενικές γραμμές μπορεί να διακρίνει κανείς τις ακόλουθες διαστάσεις της ΕΕΠ³:

1. Θεσμικός εκσυγχρονισμός του κοινοτικού συστήματος

Εισάγεται ο θεσμός της "ειδικής πλειοψηφίας" στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ενισχύεται ο ρόλος της Επιτροπής και του Κοινοβουλίου κ.λ.π.

2. Διεύρυνση και ανάπτυξη της δράσης της Κοινότητας σε νέους τομείς και υπογράμμιση τεσσάρων αλληλοσυμπληρούμενων στόχων

- (α) Εγκαθίδρυση της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς μέχρι το 1992
- (β) Ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με μείωση του χάσματος μεταξύ των διαφόρων περιοχών και μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών.
- (γ) ενίσχυση της νομισματικής συνεργασίας
- (δ) Ανάπτυξη νέων πολιτικών σε τομείς όπως η έρευνα, η τεχνολογία, το περιβάλλον

3. Θεσμοποίηση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας

Τίθενται στόχοι και περιεχόμενο για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία, καθώς και διαδικασίες για την ένταξη των ανωτέρω στο κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο.

Η ΕΕΠ επιβεβαιώνει βασικές αρχές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως η αρχή της αλληλεγγύης και ορίζει ως καταληκτικό στόχο την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε γενικές γραμμές η ΕΕΠ δημιουργεί το πλαίσιο για μια νέα δυναμική

1. Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μιλάνου

2. Κ. Π. Ιωακειμίδης, Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΕ ΜΕΤΑΛΛΑΓΗ, Θεμέλιο 1990, σελ. 92

3. ό.π. σ. 75

στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Βεβαίως, σε σχέση με το **σχέδιο συνθήκης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η ΕΕΠ είναι ένα συντηρητικό κείμενο και δεν απαντά σε κάποια κρίσιμα προβλήματα της Ευρωπαϊκής ενοποίησης (π.χ. πρόβλημα χρηματοδότησης).⁴

B. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ Ε.Ε.Π

Επιβεβαίωση στόχου

Επιβεβαιώνεται ότι ο στόχος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας είναι ακριβώς **η συμβολή στην ουσιαστική πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**.

Θεσμοθετείται ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που αποτελείται από τους Αρχηγούς Κρατών ή Κυβερνήσεων των κρατών μελών καθώς και τον Πρόεδρο της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίοι επικουρούνται από τους Υπουργούς Εξωτερικών και από ένα μέλος της Επιτροπής⁵. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο.

B.1 Θεσμική συγκρότηση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η πραγμάτωση του έργου που έχει ανατεθεί στις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες εξασφαλίζεται από τέσσερα θεσμικά όργανα⁶

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Το Συμβούλιο
- Την Επιτροπή
- Το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό Συνέδριο

Από τον Ιούλιο του 1967 και μετά έχουμε συγχώνευση των θεσμικών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δηλαδή μία Επιτροπή και ένα μόνο Συμβούλιο, που ασκούν όλες τις αρμοδιότητες που είχαν τα προηγούμενα αυτών όργανα⁷. Οι διαδοχικές διευρύνσεις της Κοινότητας δεν αλλοίωσαν τη δομή και τις αρμοδιότητες των κοινοτικών οργάνων. Προκάλεσαν μόνο τροποποιήσεις στη σύνθεσή τους.

Η ΕΕΠ αύξησε τις αρμοδιότητες της Κοινότητας και επέφερε σημαντικές τροποποιήσεις στους κανόνες λειτουργίας των οργάνων, καθώς και στις αμοιβαίες σχέσεις τους.

4. ο.π. σ. 76
5. ΕΕΠ, ΤΙΤΛΟΣ 1, Άρθρο 2
6. Emil Noel, Τα όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1989
7. Εως τον Ιούλιο του 1967 οι τρεις Κοινοότητες είχαν η κάθε μια χωριστή Εκτελεστική Επιτροπή και χωριστό Συμβούλιο Υπουργών

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Κοινοβούλιο αποτελεί κοινοτικό όργανο στα πλαίσια του οποίου δεν υπάρχουν εθνικά τμήματα, αλλά μόνο πολιτικές ομάδες, οργανωμένες σε κοινοτικό επίπεδο.

Η Επιτροπή είναι υπόλογη μόνο στο Κοινοβούλιο.

Το Κοινοβούλιο ελέγχει την Επιτροπή και εξετάζει αν τηρεί το ρόλο της ως εκπρόσωπος του κοινοτικού συμφέροντος.

Το Κοινοβούλιο επεμβαίνει στη νομοθετική διαδικασία της Κοινότητας.

Το Συμβούλιο

Το συγκροτούν οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Κάθε κυβέρνηση εκπροσωπείται σ' αυτό από ένα μέλος της, η σύνθεση όμως του Συμβουλίου μπορεί να ποικίλει ανάλογα με τα συζητούμενα θέματα.

Επίσης όπως ήδη αναφέρθηκε με την ΕΕΠ θεσμοθετείται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.⁸

Το Συμβούλιο αποτελείται από 12 Υπουργούς

Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων: αποτελείται από τους Υπουργούς Εξωτερικών.

Εξειδικευμένα Συμβούλια: αποτελείται από τους Υπουργούς, αρμόδιους για τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης.(π.χ. Γεωργίας, Περιβάλλοντος, κ.λ.π.)

Η προεδρία του Συμβουλίου Υπουργών ασκείται εκ περιτροπής από κάθε κράτος μέλος, για περίοδο έξη μηνών.

Η Επιτροπή

(1) Η Επιτροπή πριν από όλα είναι θεματοφύλακας του κοινοτικού συμφέροντος και των συνθηκών.

(2) Η Επιτροπή έχει το δικαίωμα υποβολής πρότασης (το δικαίωμα πρωτοβουλίας). Τίποτα δεν μπορεί να συζητηθεί (από το Συμβούλιο), αν δεν υπάρχει πρόταση της Επιτροπής.

(3) Η Επιτροπή είναι εκτελεστικό όργανο, δηλαδή εκτελεί τις πολιτικές της Κοινότητας.

(4) Η Επιτροπή επιτελεί όλες τις λειτουργίες πληροφόρησης.

Αποτελείται από 17 μέλη που ορίζονται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων. Η θητεία τους είναι τετραετής και τα μέλη της Επιτροπής οφείλουν

8. Στη διάσκεψη κορυφής του Δεκεμβρίου του 1974, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων συμφώνησαν να συνέρχονται τακτικά, σαν Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με τον Πρόεδρο της Επιτροπής

να ενεργούν με ανεξαρτησία τόσο έναντι των κυβερνήσεων, όσο και έναντι του Συμβουλίου, το οποίο δεν μπορεί να τα ανακαλέσει.

Ο επίτροπος από τη στιγμή που τοποθετείται **εκφράζει το σύνολο** και δεν παύει να οδηγεί από τα εθνικά κράτη.

Μόνο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από έγκριση πρότασης μομφής, μπορεί να προκαλέσει παραίτηση της Επιτροπής.

Η Επιτροπή αποτελείται από 17 μέλη, 2 από τις πέντε μεγαλύτερες χώρες, 1 από τις υπόλοιπες επτά χώρες

Η Επιτροπή αποφασίζει με πλειοψηφία

Το Δικαστήριο

Αποτελείται από 13 δικαστές που διορίζονται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων για 6 χρόνια. Το Δικαστήριο εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την εφαρμογή των Συνθηκών.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Απόκειται από 12 μέλη που ορίζονται ομόφωνα από το Συμβούλιο, ύστερα από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο.

Εξετάζει τους λογαριασμούς της Κοινότητας και κάθε οργανισμού που ιδρύεται από αυτήν, εξακριβώνει την κανονικότητα των εσόδων και εξόδων της και εξακριβώνει την καλή δημοσιονομική διαχείριση.

Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποβοηθούνται από την ΟΚΕ. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από 189 μέλη που εκπροσωπούν τους ενδιαφερόμενους κλάδους της οικονομικής και κοινωνικής ζωής και η γνώμη της πρέπει να ζητείται υποχρεωτικά.

Ο Διάλογος Συμβουλίου - Επιτροπής - Κοινοβουλίου και η διαδικασία λήψης απόφασης.⁹

Επιτροπή. Ο ρόλος της Επιτροπής είναι ιδιαίτερα σημαντικός στην όλη διαδικασία, διότι έχει το δικαίωμα υποβολής πρότασης.

Συμβούλιο. Η κατάθεση μιας πρότασης προκαλεί το διάλογο ανάμεσα στους υπουργούς - μέλη του Συμβουλίου - οι οποίοι εκφράζουν τις εθνικές τους απόψεις και στην Επιτροπή, που είναι ο θεματοφύλακας των κοινοτικών συμφερόντων.

Το σημαντικό είναι ότι το Συμβούλιο δεν μπορεί παρά να συζητήσει πάνω σε πρόταση της Επιτροπής και μόνο. Ο εγκέφαλος δηλαδή της Κοινότητας

9. Βλέπε και ΕΕΠ, Κεφ. II

είναι η Επιτροπή.

Πως αποφασίζει το Συμβούλιο.

- (1) Με ομοφωνία (σε μείζονα θέματα, π.χ. προσχώρηση νέου μέλους)
- (2) Με πλειοψηφία (απλή 7/12)
(Για περιορισμένο αριθμό θεμάτων διαδικαστικής φύσης)
- (3) Με ειδική πλειοψηφία (ή σταθμισμένη πλειοψηφία)
(Στις περισσότερες περιπτώσεις)

Προκειμένου λοιπόν για λήψη απόφασης απαιτούνται 54 ψήφοι (για την περίπτωση της ειδικής πλειοψηφίας που είναι και η συνήθης στη λειτουργία του Συμβουλίου)

Ειδική πλειοψηφία.

Ο υπολογισμός της ειδικής πλειοψηφίας γίνεται με την εξής αναλογία ψήφων για την κάθε χώρα.

ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΨΗΦΩΝ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	10
ΓΑΛΛΙΑ	10
ΙΤΑΛΙΑ	10
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	10
ΙΣΠΑΝΙΑ	8
ΒΕΛΓΙΟ	5
ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	5
ΕΛΛΑΔΑ	5
ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ	5
ΔΑΝΙΑ	3
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	3
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	2
<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>	<u>76</u>

Για την εξασφάλιση της ειδικής πλειοψηφίας απαιτούνται 54 ψήφοι (επί 76)

Ο ρόλος της προεδρίας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου, είναι η κατασκευή συμβιβασμών.

Η Προεδρία στη διαδικασία αυτή κυρίως στοχεύει όχι τόσο να δημιουργήσει ένα μέτωπο πλειοψηφίας (54 ψήφων), όσο το να "σπάσει" με κατάλληλες κινήσεις και συμβιβασμούς τη μειοψηφία των 23 ψήφων, που αν δημιουργηθεί, δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση (μπλοκάρουσα μειοψηφία).

Είναι φανερό ότι ο ρόλος αυτής της μειοψηφίας είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Πρόταση της Επιτροπής.

- (α) Το Συμβούλιο μπορεί να εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής με πλειοψηφία.
- (β) Το Συμβούλιο μπορεί να τροποποιήσει πρόταση της Επιτροπής μόνο με ομοφωνία. Με λίγα λόγια, εάν υπάρχει διαφορά απόψεων ανάμεσα στα κράτη μέλη, δεν μπορούν να καταλήξουν σε απόφαση κατά πλειοψηφία, εκτός εάν η γνώμη της πλειοψηφίας συμπίπτει με την πρόταση της Επιτροπής. Σε μια τέτοια περίπτωση μόνο η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει την πρότασή της.

Ο ρόλος του Κοινοβουλίου στη διαδικασία λήψης απόφασης

Το Κοινοβούλιο μπορεί:

(1) Να απορρίψει απόφαση του Συμβουλίου

Στην περίπτωση αυτή το Συμβούλιο μπορεί να περάσει τελικά την απόφαση του με ομοφωνία

(2) Να τροποποιήσει απόφαση του Συμβουλίου

Η Επιτροπή καλείται να συμπεριλάβει σε νέα πρότασή της τις τροποποιήσεις του Κοινοβουλίου.

2.1 Αν η Επιτροπή συμπεριλάβει τις τροποποιήσεις του Κοινοβουλίου, τότε το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει με πλειοψηφία.

2.2. Αν η Επιτροπή δεν συμπεριλάβει τις τροποποιήσεις του Κοινοβουλίου τότε το Συμβούλιο πρέπει να αποφασίσει με ομοφωνία.

(3) Να συμφωνήσει

B.2 Η Πολιτική της Κοινότητας

Η ΕΕΠ δίνει τις αδρές γραμμές πάνω στις οποίες καλείται η Επιτροπή να χαράξει πολιτική. Οι άξονες αυτής της πολιτικής σχηματίζονται στο κείμενο της ΕΕΠ ως εξής:

- 1.-Ενιαία Αγορά
- 2.-Οικονομική και νομισματική ένωση
- 3.-Οικονομική και κοινωνική συνοχή
- 4.-Κοινωνική πολιτική
- 5.-Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη
- 6.-Περιβάλλον

1. Ενιαία Εσωτερική αγορά

Η έννοια της Εσωτερικής Αγοράς είναι καίριας σημασίας για όλη τη διαδι-

10. Κ. Π. Ιωακειμίδης, Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΕ ΜΕΤΑΛΛΑΓΗ, Θεμέλιο 1990, σελ. 150
Επίσης Βλ. COM (87), τελικό, 11 Δεκ. 1987

κασία η οποία επιβάλλεται με την ΕΕΠ και αποτελεί κατά κάποιο τρόπο τον άξονα γύρω από τον οποίο συγκροτούνται οι επιμέρους πολιτικές. Ήδη στο άρθρο 8Α της ΕΕΠ δίνεται η στόχευση σε σχέση με την εσωτερική αγορά.

Οι τέσσερις ελευθερίες

Η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων.

Η Λευκή Βίβλος

Το 1985 η Επιτροπή παρουσίασε την Λευκή Βίβλο όπου περιέχονται οι συγκεκριμένες προτάσεις και το χρονοδιάγραμμα για την επίτευξη του στόχου της Ενιαίας Αγοράς μέχρι το τέλος του 1992. Πρόκειται για μια προοδευτική εγκαθίδρυση της Ενιαίας Αγοράς μέσα στη χρονική περίοδο που προαναφέρθηκε.

Το περιεχόμενο της Λευκής Βίβλου.¹⁰

I. Κατάργηση των φυσικών φραγμών

Αναφέρεται στην κατάργηση των φυσικών φραγμών στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας, οι οποίοι ισχύουν είτε για εμπορεύματα είτε για πρόσωπα. Οι φραγμοί αυτοί έχουν σαν αποτέλεσμα τη σημαντική χρονική καθυστέρηση (των εμπορευμάτων), και την συνακόλουθη αύξηση του κόστους και μείωση της ανταγωνιστικότητας.

Για την πλήρη κατάργηση των φυσικών εμποδίων πρέπει να ληφθούν μέτρα:

- στον τομέα της εμπορικής και οικονομικής πολιτικής
- στον τομέα της υγείας
- στον τομέα των μεταφορών
- στον τομέα της στατιστικής

II. Κατάργηση των τεχνικών φραγμών

Εδώ περιλαμβάνονται μέτρα για την απόλυση των εμποδίων στους ακόλουθους τομείς:

- Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων (Μέτρα για την εναρμόνιση των προτύπων με στόχο την κοινή αγορά προϊόντων)
- Κρατικές προμήθειες. Ενίσχυση της διαφάνειας και δημιουργία συστήματος εκ των προτέρων πληροφόρησης.
- Ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων / επαγγελματιών.
- Κοινή αγορά υπηρεσιών.

Εδώ νοούνται τα μέτρα για την απελευθέρωση παροχής υπηρεσιών ιδιαίτερα σε τράπεζες, Ασφάλειες, μεταφορές, υπηρεσίες σε νέες τεχνολογίες.

- Κίνηση Κεφαλαίων. Μέτρα για την απελευθέρωση της κίνησης κεφαλαίων.

ων.

- Συνεργασία στο βιομηχανικό τομέα. Δημιουργία περιβάλλοντος για την συνεργασία των επιχειρήσεων.
- Εφαρμογή κοινοτικού δικαίου.

III. Κατάργηση των φορολογικών φραγμών

Οι προτάσεις στον τομέα αυτό, μαζί με άλλες πέραν της Λευκής Βίβλου, αφορούν τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας(ΦΠΑ) και τους έμμεσους φόρους κατανάλωσης

Συνέπειες της Ενιαίας Αγοράς.

Αν και μια συνολική αποτίμηση των συνεπειών της εγκαθίδρυσης της Ενιαίας Αγοράς στον κοινότιό χώρο αποτελεί θέμα αρκετά δύσκολο αφενός, αφετέρου ξεφεύγει από τους στόχους του παρόντος, παρόλαυτά θα σχολιασθεί εν συντομία.

Οι συνέπειες της ενιαίας αγοράς ανιχνεύονται σε τρία επίπεδα¹¹.

(α) Μακροοικονομικές συνέπειες
(β) Συνέπειες σε περιφερειακό επίπεδο
(γ) Τομεακές / κλαδικές συνέπειες |
|--|

(α) Μακροοικονομικές συνέπειες.

Από μελέτες που έχουν γίνει¹² καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι:

Σε περισσότερους από τους μισούς κλάδους της βιομηχανίας, 20 επιχειρήσεις ικανοποιητικού μεγέθους είναι δυνατόν να συνυπάρχουν στην Κοινότητα, ενώ σε κάθε μία από τις μεγαλύτερες εθνικές αγορές μπορούν να συνυπάρχουν μόνο τέσσερις.

Η Ευρωπαϊκή Βιομηχανία μπορεί να μειώσει το κόστος της από 1% έως 7%.

Γενικά προκύπτουν συνολικά οικονομικά ωφέλη της τάξης του 4,5% έως 6,5% του ΑΕΠ για την Κοινότητα στο σύνολό της. Δηλαδή περίπου 170 δις ECU έως 250 δις ECU για τα 12 κράτη μέλη (τιμές 1988)

Τα αποτελέσματα θα είναι πολύ θετικά για την απασχόληση. Με εφαρμογή των αντίστοιχων πολιτικών αναμένεται η δημιουργία 5 εκ. νέων θέσεων εργασίας.

(β) Συνέπειες σε περιφερειακό επίπεδο¹³

Υπάρχει η εκτίμηση ότι θα υπάρξει σημαντικό κόστος προσαρμογής για

11. Ο.π. σ 164

12. Μελέτη της Επιτροπής, Το κόστος της Μη-Ευρώπης

13. Κ.Π. Ιωακειμίδης, Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΕ ΜΕΤΑΛΛΑΓΗ, Θεμέλιο 1990, σελίδα 167

14. ΕΕΠ, Ενότητα II - Νομισματική ικανότητα

15. Κ. Π. Ιωακειμίδης, Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΕ ΜΕΤΑΛΛΑΓΗ, Θεμέλιο 1990, σελ. 200

τις οικονομίες των λιγότερο εύπορων κρατών και περιοχών.

Επίσης η Λευκή Βίβλος δέχεται ότι αν υπάρξουν αυξημένες δυνατότητες διακίνησης προς τις περιοχές με τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα, τότε θα αυξηθούν σημαντικά οι υφιστάμενες διαφορές και θα διακυβευθεί ο στόχος της σύγκλισης.

Υπάρχει ωστόσο και η εκτίμηση ότι τα μικρότερα κράτη μέλη θα αντλήσουν σημαντικά ωφέλη από την εγκαθίδρυση της Ενιαίας Αγοράς.

(γ) Τομεακές / κλαδικές συνέπειες

Το συμπέρασμα των μελετών που έχουν γίνει (έρευνα Cecchini) είναι ότι θα υπάρξει συγκεκριμένη βελτίωση διαφόρων βιομηχανικών κλάδων (τηλεπικοινωνίες, αυτοκινητοβιομηχανία, φαρμακοβιομηχανία) λόγω οικονομικών κλίμακας και απλοποίησης των διαδικασιών.

Βεβαίως υπάρχουν και πιο επιφυλακτικές απόψεις.

2.- Οικονομική και νομισματική ένωση¹⁴

Πρόκειται για νέο κεφάλαιο στη συνθήκη για τη συνεργασία στο πεδίο της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής, με το οποίο ενσωματώνονται στη συνθήκη ως στόχοι η οικονομική και νομισματική ένωση και η σύγκλιση των αντίστοιχων πολιτικών.

3.- Οικονομική και κοινωνική συνοχή

Όπως αναγνωρίζεται στην ΕΕΠ, απαραίτητο συμπλήρωμα για την υλοποίηση της αγοράς χωρίς σύνορα, είναι η οικονομική και κοινωνική συνοχή, η οποία εντάσσεται σε μια συνολική προσέγγιση που αποβλέπει στην αρμονική ανάπτυξη της Κοινότητας.

Με την έννοια αυτή η Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή συνιστά το δεύτερο βασικό στόχο της Ενιαίας Πράξης και όπως μπορεί να παρατηρηθεί αφορά κυρίως στην περιφερειακή διάσταση του προβλήματος, στη μείωση δηλαδή των περιφερειακών ανισοτήτων.

Άρθρο 130Α:

Ορίζονται ως στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής η αρμονική ανάπτυξη της Κοινότητας, η μείωση του χάσματος μεταξύ των διαφόρων περιοχών και η μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών.

Άρθρο 130Β:

Η πολιτική των κρατών μελών ασκείται πλέον ώστε να επιτευχθεί η κοινή αγορά, αλλά στα πλαίσια του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Η δράση αυτή της Κοινότητας ενισχύεται μέσω των διαρθρωτικών ταμείων

ων (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα προσανατολισμού, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων.

Άρθρο 130Γ:

Θεσμοποίηση και ορισμός καθηκόντων του ΕΤΠΑ.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), προορίζεται να συμβάλλει στη διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην Κοινότητα μέσω της συμμετοχής στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική αναπροσαρμογή των περιοχών που παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη τους, καθώς και στη μετατροπή των βιομηχανικών περιοχών που βρίσκονται σε παρακμή.

Άρθρο 130Δ:

Αναφέρεται ο κανονισμός - πλαίσιο που αφορά τα καθήκοντα των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους, και στο συντονισμό των παρεμβάσεων τους με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων χρηματοδοτικών οργάνων.

Η γενική πρόταση για τον κανονισμό λειτουργίας των Ταμείων γίνεται από την Επιτροπή και το Συμβούλιο την εγκρίνει με ομοφωνία.

Οι λόγοι για τους οποίους επιβλήθηκε η Συνοχή¹⁵

1.- Η αυξανόμενη διαφοροποίηση και ετερογένεια στην Κοινότητα. Οι περιφερειακές ανισότητες που ήταν ήδη σημαντικές στην Κοινότητα των Δέκα, αυξήθηκαν σημαντικά με την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Η διεύρυνση αυτή σήμαινε διπλασιασμό των ιδιαίτερα μειονεκτικών περιοχών (περιοχές κάτω του 50% του κοινοτικού μέσου όρου, όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ) και τόνισε την ανάγκη για προσαρμογή των προσχωρούντων κρατών.

Όπως παρατηρεί η Επιτροπή ο μέσος κάτοικος των τεσσάρων κρατών μελών της Κοινότητας (Ισπανία, Ελλάδα, Ποστογαλλία, Ιρλανδία) που αντιπροσωπεύουν το 20% του πληθυσμού της Κοινότητας είχε εισόδημα το 1985 ίσο με το μισό εκείνου του μέσου πολίτη των τεσσάρων πλουσιότερων χωρών (Γερμανία, Γαλλία, Δανία, Λουξεμβούργο).

2.- Η ολοκλήρωση της κοινής αγοράς με τις τέσσερις ελευθερίες που προαναφέρθηκαν. Ελεύθερη διακίνηση προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων.

16. ΕΕΠ, Ενότητα III - Κοινωνική πολιτική

17. Κ. Π. Ιωακείμιδης, Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΕ ΜΕΤΑΛΛΑΓΗ, Θεμέλιο 1990, σελ. 200

18. ΕΕΠ, Ενότητα V, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη

19. ΕΕΠ, Ενότητα VI, Περιβάλλον

3.- Η επίτευξη των στόχων της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής υποβοηθεί την κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας, η οποία είναι μέρος της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πραξης.

4.- Κοινωνική Πολιτική

Τα κράτη μέλη αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην προώθηση της καλυτέρευσης ιδίως του χώρου εργασίας, για να προστατεύσουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.¹⁶

Διευκρινίζεται ότι στις οδηγίες που της Επιτροπής η συνθήκη υπενθυμίζει ότι θα πρέπει να αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρών και μεσάιων επιχειρήσεων.

Κοινωνικός διάλογος.

Η Επιτροπή - στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής προσπαθεί να αναπτύξει μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το διάλογο που θα μπορούσε να καταλήξει σε συμβατικές σχέσεις.

Με την ΕΕΠ έχουμε στην πραγματικότητα εμφάνιση της διάστασης της κοινωνικής πολιτικής στη συνθήκη.

Μπορούν να αναπτυχθούν τα ακόλουθα στάδια ανάπτυξης κοινωνικής πολιτικής στην Κοινότητα.¹⁷

(1) Περίοδος 1958 - 1972, που χαρακτηρίζεται από υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και πλήρη απασχόληση.

(2) Περίοδος 1972 - 1987 που χαρακτηρίζεται από στασιμότητα και αυξανόμενη ανεργία στον κοινοτικό χώρο.

(3) Η περίοδος μετά το 1987, που εγκαινιάζεται με την ΕΕΠ, και που εισάγει στην κοινοτική διαπραγμάτευση την έννοια του κοινωνικού χώρου.

Η Συμβολή της ΕΕΠ στην ανάπτυξη του ενιαίου κοινωνικού χώρου ουσιαστικά συσχετίστηκε με τις δράσεις και τους εφόρους του Κοινωνικού Ταμείου. Ωστόσο απελευθέρωσε μια γενικότερη προβληματική πάνω ακριβώς στις διαστάσεις μιας κοινωνικής πολιτικής.

5.- Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη¹⁸

Με την ΕΕΠ έχουμε αυτόνομη δράση (με την έννοια χάραξης πολιτικής, όπως αυτή εκδηλώθηκε κυρίως με τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες) σε νέους τομείς όπως η έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και το Περιβάλλον.

Άρθρο 130 ΣΤ:

Ορίζει καταρχήν ως σκοπός της Κοινότητας στον ανωτέρω

τομέα, η ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών βάσεων της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και η διευκόλυνση της ανάπτυξης της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς της.

Στα πλαίσια αυτά ενθαρρύνονται οι επιχειρήσεις, τα ερευνητικά κέντρα

και τα πανεπιστήμια στις προσπάθειές τους στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Ενισχύονται οι προσπάθειες για συνεργασία, αποβλέποντας ιδιαίτερα στο να δοθεί στις επιχειρήσεις η ευκαιρία να εκμεταλλευθούν πλήρως τις δυνατότητες που παρέχει η εσωτερική αγορά της Κοινότητας, ιδίως μέσω του ανοίγματος των δημοσίων συμβάσεων, του καθορισμού κοινών προτύπων και της εξάλειψης των νομικών και φορολογικών εμποδίων στη συνεργασία αυτή.

Δράσεις που αναλαμβάνονται και οι οποίες συμπληρώνουν τις δράσεις που έχουν αναληφθεί από τα κράτη μέλη

- α) εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης, με προώθηση της συνεργασίας με τις επιχειρήσεις, τα κέντρα ερευνών και τα πανεπιστήμια,
- β) προώθηση της συνεργασίας στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης με τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς,
- γ) διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων στον τομέα της κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης,
- δ) προώθηση της κατάρτισης και της κινητικότητας των ερευνητών της Κοινότητας.

Πολυετές Πρόγραμμα Πλάισιο

Η Κοινότητα - στα πλαίσια των ανωτέρω - θεσπίζει πολυετές πρόγραμμα - πλαίσιο στο οποίο περιλαμβάνει το σύνολο των δράσεών της. Το πρόγραμμα πλαίσιο ορίζει τους επιστημονικούς και τεχνικούς στόχους, προσδιορίζει τις αντίστοιχες προτεραιότητες, ορίζει το ποσό που είναι αναγκαίο, και κατανέμει το ποσόν αυτό μεταξύ των διαφόρων δράσεων.

Τρίτες χώρες - Διεθνείς Οργανισμοί

Στα πλαίσια της εφαρμογής του πολυετούς προγράμματος πλαισίου, η Κοινότητα μπορεί να προβλέψει συνεργασία με τρίτες χώρες ή οργανισμούς

Δημιουργία κοινών επιχειρήσεων

Η Κοινότητα μπορεί να δημιουργήσει κοινές επιχειρήσεις ή οποιαδήποτε άλλη αναγκαία υποδομή για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης

6.- Περιβάλλον¹⁹

6.1 Οι στόχοι της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος είναι οι

21. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Το Πράσινο Βιβλίο για το Αστικό Περιβάλλον, 1990
Το πράσινο βιβλίο αφού αναλύει το μέλλον του αστικού περιβάλλοντος και αφού αναφέρεται στα αίτια της αστικής υποβάθμισης, θέτει στόχους και κατευθυντήριες αρχές για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, ορίζει τα μέσα της κοινοτικής δράσης, και τα πεδία αυτής της δράσης (πολεοδομία, αστικές συγκοινωνίες, προστασία και προβολή της ιστορικής κληρονομιάς των ευρωπαϊκών πόλεων, διαχείριση υδάτων, αστική βιομηχανία, διαχείριση της ενέργειας στις αστικές περιοχές, αστικά απόβλητα, πληροφόρηση για την κατάσταση του περιβάλλοντος, κοινωνικές πρωτοβουλίες, διαπεριφερειακή συνεργασία) και τέλος θέτει τους προτεινόμενους άξονες δράσης κατά προτεραιότητα.

εξής:

- α) Η διατήρηση, η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος
- β) Η συμβολή στην προστασία της υγείας των προσώπων
- γ) Η εξασφάλιση συνετής και ορθολογικής χρησιμοποίησης των φυσικών πόρων

6.2 Αρχές της δράσης στον τομέα του Περιβάλλοντος

- Προληπτική δράση
 - Επανόρθωση των προσβολών του περιβάλλοντος κατά προτεραιότητα στην πηγή
 - Ο "ρυπαίνων πληρώνει"
- Οι ανάγκες προστασίας του περιβάλλοντος αποτελούν κοινή συνιστώσα των άλλων πολιτικών της Κοινότητας.

6.3 Η Κοινότητα λαμβάνει επίσης υπόψη της

- Τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα
- Τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές
- Τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που θα προκύψουν από τις διάφορες δράσεις ή απουσία δράσεων
- την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Κοινότητας στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

6.4 Συνεργασία με τρίτους

Η Κοινότητα - στα ανωτέρω πλαίσια της προστασίας του περιβάλλοντος - συνεργάζεται με τρίτες χώρες και αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς

6.5 Η αυτόνομη δράση των κρατών μελών

Τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να θεσπίζουν μέτρα ενισχυμένης προστασίας που δεν αντίκεινται στη συνθήκη.

Το Πράσινο βιβλίο για το Αστικό Περιβάλλον²¹

Στα πλαίσια ακριβώς της τροποποίησης του άρθρου 130 Π της συνθήκης η Επιτροπή εξέδωσε το Πράσινο βιβλίο για το Αστικό Περιβάλλον, όπου αναλύει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πόλεις της Ευρώπης, συζητά τις αιτίες τους και προτείνει μερικές δυνατές πολιτικές κατευθύνσεις για το μέλλον, καταλήγοντας σε μια κοινοτική στρατηγική για το αστικό περιβάλλον.

20. ΕΕΠ, ΤΙΤΑΟΣ ΙΙΙ, Διατάξεις για την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής

Γ. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία²⁰

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία είναι το εντελώς νέο στοιχείο της ΕΕΠ. Η Ευρωπαϊκή Συνεργασία στο επίπεδο της εξωτερικής πολιτικής μπορεί να σχηματισθεί ως εξής:

1. Προσπάθεια διατύπωσης και εφαρμογής από κοινού μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής.
2. Υποχρέωση για αμοιβαία ενημέρωση και διαβούλευση πάνω στα θέματα της εξωτερικής πολιτικής που παρουσιάζουν γενικό ενδιαφέρον, σε τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται κατά αποτελεσματικό και συντονισμένο τρόπο η συνδυασμένη επιρροή για την πραγματοποίηση των κοινών θέσεων.
3. Οι διαβουλεύσεις πρέπει να διενεργούνται πριν καθοριστεί η οριστική θέση των κρατών μελών
4. Κάθε κράτος μέλος σε περίπτωση που υιοθετεί συγκεκριμένη θέση και αναλαμβάνει εθνική δράση, λαμβάνει πλήρως υπόψη τις θέσεις των λοιπών εταίρων
5. Τα κράτη μέλη πρέπει να στοχεύουν στην προοδευτική ανάπτυξη κοινών αρχών και στόχων, πράγμα που συνιστά στοιχείο αναφοράς για τις πολιτικές τους.
6. Τα κράτη μέλη αποφεύγουν κάθε δράση ή λήψη θέσης που βλάπτει την αποτελεσματικότητά τους ως συμπαγούς δύναμης στις διεθνείς σχέσεις

Θεσμική οργάνωση της ΕΠΣ

- α) Η σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο όπου συζητείται το σύνολο της κοινοτικής πολιτικής.
- β) Προεδρία της ΕΠΣ
Η προεδρία της ΕΠΣ ασκείται από το μέλος που ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και έχει την ευθύνη σε θέματα ανάληψης πρωτοβουλιών, συντονισμού και εκπροσώπησης των κρατών μελών έναντι τρίτων χωρών.
- γ) Σύνοδος Υπουργών Εξωτερικών
Στα πλαίσια της ΕΠΣ οι Υπουργοί Εξωτερικών και ένα μέλος της Επιτροπής συνέρχονται τέσσερις τουλάχιστον φορές το χρόνο, η δε Επιτροπή συμμετέχει πλήρως στις εργασίες της συνεργασίας.
- δ) Πολιτική Επιτροπή
Οι πολιτικοί διευθυντές των Υπουργείων Εξωτερικών συνέρχονται τακτικά ώστε να προετοιμάζουν τις συζητήσεις των υπουργών.
- ε) Ομάδα ευρωπαίων ανταποκριτών
Παρακολουθεί την εφαρμογή της ΕΠΣ.

η) Σύσταση Γραμματείας

Στα πλαίσια της ΕΠΣ δημιουργείται Γραμματεία με έδρα τις Βρυξέλλες, η οποία επικουρεί την Προεδρία στις δραστηριότητες της ΕΠΣ και στα διοικητικά καθήκοντα. Η Γραμματεία βρίσκεται υπό τη διεύθυνση της Προεδρίας.

Δ. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι η ΕΕΠ θεσμοθέτησε την ανάπτυξη και επέκταση του πεδίου δράσης της Κοινότητας σε ένα σύνολο τομέων (στο θεσμικό επίπεδο, στο επίπεδο ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας και στο επίπεδο χάραξης νέων στόχων πολιτικής)

Με την έννοια αυτή η ΕΕΠ όρισε όλο εκείνο το πλαίσιο καθημερινής δράσης και λειτουργίας της Κοινότητας, και προσδιόρισε συγκεκριμένα τους άξονες παρέμβασης της Επιτροπής μέσα από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, μέσα από τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες, μέσα από το σύνολο των ρυθμίσεων για την ενιαία αγορά και μέσα από τη σύνολη προσπάθεια των κοινωνικών και οικονομικών δυνάμεων της Ευρώπης για τη σταδιακή δόμηση ενός ενιαίου κοινωνικού χώρου.

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΜΕΡΟΣ 1ο

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ	Σελ. 51
A. ΓΕΝΙΚΑ	
Οι Επιταγές της Μεταρρύθμισης	Σελ. 51
1. Πολιτική Επιταγή	Σελ. 51
2. Οικονομική επιταγή	Σελ. 51
3. Νομική επιταγή	Σελ. 52
B. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ	Σελ. 52
α. Οι πέντε αρχές της μεταρρύθμισης	Σελ. 53
β. Αποστολή των Ταμείων και ενέργειες που χρηματοδοτούν	Σελ. 56
1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	Σελ. 56
2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Σελ. 57
3. ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Προσανατολισμού	Σελ. 58
4. Οι διαρθρωτικές δράσεις σχετικά με την Αλιεία και την Υδατοκαλιέργεια	Σελ. 58
γ. Μορφές παρέμβασης των διαρθρωτικών ταμείων, της ΕΤΕ και των άλλων κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων.	Σελ. 58
1. Διαρθρωτικά Ταμεία	Σελ. 58
2. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ)	Σελ. 59
Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	
Φάση 1.	Σελ. 59
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	Σελ. 60
Φάση 2	Σελ. 60
Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης	Σελ. 60
Τι είναι το ΚΠΣ	Σελ. 60
Περιεχόμενο ενός ΚΠΣ	Σελ. 60
Φάση 3.	Σελ. 61
Εφαρμογή του ΚΠΣ	Σελ. 61
Πειραματικά σχέδια και δράσεις ΕΤΠΑ, ΕΚΤ	Σελ. 61
Φάση 4.	Σελ. 62

Παρακολούθηση και αξιολόγηση	Σελ. 62
ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΕΤΠΑ ΚΑΙ ΕΚΤ	Σελ. 63
ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΕΓΤΠΕ	Σελ. 63

ΜΕΡΟΣ 2ο

Το ελληνικό ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1989-1993	Σελ. 64
Τα ΣΠΑ	Σελ. 64
Το ΚΠΣ.	Σελ. 64
Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΠΣ	Σελ. 65
1. Τα αναπτυξιακά προβλήματα	Σελ. 65
2. Οι άξονες προτεραιότητας του εθνικού σκέλους	Σελ. 67
3. Οι μορφές παρέμβασης του εθνικού σκέλους	Σελ. 68
4. Το περιφερειακό σκέλος του ΚΠΣ	Σελ. 69
Τα Περιφερειακά Λειτουργικά Προγράμματα	Σελ. 70
5. Οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ στα πλαίσια των στόχων 3,4	Σελ. 71
Ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης του Κ.Π.Σ.	Σελ. 72

ΜΕΡΟΣ 1ο

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ

Η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων αποτελεί τη νομοτελειακή συνέπεια της συγκεκριμένης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που χάραχθηκε με βάση την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.

Τα ουσιαστικά γεγονότα που παραπέμπουν στην Μεταρρύθμιση είναι αφενός, η διεύρυνση της Κοινότητας με την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, πράγμα που αύξησε σημαντικά τις περιφερειακές ανισότητες, που ήδη ήταν σημαντικές στην Ευρώπη των Δέκα.

Με τη διεύρυνση επήλθε διπλασιασμός των ιδιαίτερα μειονεκτικών περιοχών (κάτω από το 50% του κοινοτικού μέσου όρου όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ) και αυξήθηκε η ανάγκη για προσαρμογή των μελών που προσχώρησαν, προσαρμογή σε επίπεδο αναπτυξιακό, σε ποσοστά ανεργίας, στο βιομηχανικό και γεωργικό τομέα κ.λ.π.

Αφετέρου, με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη τονίζεται η επιτακτική ανάγκη για οικονομική και κοινωνική συνοχή της Κοινότητας.

Η Μεταρρύθμιση εντάσσεται ακόμη, στην προσπάθεια της Κοινότητας να διαχειρισθεί με καλύτερο τρόπο μια σειρά οικονομικών παρεμβάσεων που κατανέμονται μεταξύ δανείων και επιδοτήσεων.

Οι Επιταγές της Μεταρρύθμισης

Οι επιτακτικές ανάγκες, οι οποίες καθιστούσαν απαραίτητη την μεταρρύθμιση ήταν οι ακόλουθες:

1. Πολιτική Επιταγή

Όπως αναγνωρίζεται στην ΕΕΠ, απαραίτητο συμπλήρωμα για την υλοποίηση της αγοράς χωρίς σύνορα, είναι η οικονομική και κοινωνική συνοχή, η οποία εντάσσεται σε μια συνολική προσέγγιση που αποβλέπει στην αρμονική ανάπτυξη της Κοινότητας.

2. Οικονομική επιταγή

Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Πρέπει να τονιστεί ότι η μείωση αυτή αποτελεί ακόμη και για τις ευημερούσες περιφέρειες, ευκαιρία για περαιτέρω ανάπτυξη.

Επίσης η καλύτερη διαχείριση των Κοινοτικών Πόρων ήταν ένας από τους λόγους, που συνηγορούσαν στη μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων.

3. Νομική επιταγή

Η μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων επιβάλλεται από το άρθρο 130Δ της ΕΕΠ.

Πιο συγκεκριμένα:

Άρθρο 130Α.

Ορίζονται ως στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η αρμονική ανάπτυξη της Κοινότητας και η μείωση του χάσματος μεταξύ των διαφόρων περιοχών

Άρθρο 130Β.

Το άρθρο αναφέρεται στο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των ΚΜ, στην ανάγκη υλοποίησης των κοινών πολιτικών και της κοινής αγοράς, στα πλαίσια της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και ορίζει τα διαρθρωτικά ταμεία, ως τα μέσα για την πραγματοποίηση των αντιστοίχων δράσεων.

Άρθρο 130Γ.

Ορίζονται τα καθήκοντα του ΕΤΠΑ.¹

Άρθρο 130Δ.

Αναφέρεται ο κανονισμός - πλαίσιο που αφορά στα καθήκοντα των διαρθρωτικών ταμείων, στην αποτελεσματικότητά τους, και στο συντονισμό των παρεμβάσεων τους με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων χρηματοδοτικών οργάνων.

Β. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Ηδη έχει υπογραμμιστεί, ότι τα διαρθρωτικά ταμεία έπρεπε να γίνουν "**μέσα οικονομικής ανάπτυξης**". Οι διαρθρωτικές πολιτικές πρέπει να επιτρέψουν στις Περιφέρειες της Κοινότητας, να συμμετάσχουν προοδευτικά στα οικονομικά πλεονεκτήματα που προσφέρει, η αγορά χωρίς σύνορα.

Από την άλλη πλευρά υπογραμμίζεται η σημασία της περιφερειακής και τοπικής πρωτοβουλίας, αφού καμία συγκεντρωτική ή συστηματοποιημένη οργάνωση της αναπτυξιακής δράσης δεν είναι σε θέση να λάβει πλήρως υπόψη της την ποικιλία των τοπικών καταστάσεων.

α. Οι πέντε αρχές της μεταρρύθμισης

Οι αρχές της μεταρρύθμισης αποτελούν ένα σύνολο του οποίου τα μέλη συνδέονται, διαπλέκονται και αλληλοσυμπληρώνονται.

α.1 Η συκέντρωση των παρεμβάσεων σε πέντε στόχους - προτεραιότη-

ΤΕΣ

Στόχος - 1².

Πρώθηση της ανάπτυξης και της προσαρμογής των περιφερειών με αναπτυξιακή καθυστέρηση (των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κατώτερο ή πλησιάζει το 75% του κοινοτικού μέσου όρου).

Ταμεία: ΕΤΠΑ (80% των μέσων του ΕΠΤΑ), ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ

Στόχος - 2.

Μετατροπή των περιφερειών, παραμεθόριες περιφέρειες ή τμήματα των περιφερειών που πλήττονται σοβαρά από τη βιομηχανική παρακμή³

Ταμεία: ΕΤΠΑ , ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΕΚΑΧ

Στόχος - 3.

Καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας (Ηλικία άνω των 25 ετών ανεργία για περίοδο μεγαλύτερη των 12 μηνών)

Ταμεία: ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΕΚΑΧ

Στόχος - 4.

Διευκόλυνση της επαγγελματικής ένταξης των νέων

1. Βλέπε προηγούμενο κείμενο για την ΕΕΠ

2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ 1 : ΙΣΠΑΝΙΑ (10 περιφέρειες) ΓΑΛΛΙΑ (Υπερπόντια Γαλλικά Διαμερίσματα, Κορσική), ΕΛΛΑΣ , ΙΡΛΑΝΔΙΑ , ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ το σύνολο της χώρας, ΙΤΑΛΙΑ (8 περιφέρειες του Νότου), ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ (Βόρεια Ιρλανδία).

3. Κρήτjρια. Μέσο πεσοστό ανεργίας υψηλότερο από το μέσο κοινοτικό, ποσοστό βιομηχανικής απασχόλησης ανώτερο από τον κοινοτικό μέσο όρο, παρακμή της βιομηχανικής απασχόλησης. Ο κατάλογος αναθεωρείται κάθε τρία χρόνια

4. Ως αγροτικές περιοχές θεωρούνται οι περιοχές όπου υπάρχει υψηλό ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία, το επίπεδο του γεωργικού εισοδήματος είναι χαμηλό και το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης (με βάση το ΑΕΠ) είναι χαμηλό

5. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, 24.6.88, για την αποστολή ρων ιαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και το συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της ΕΤΕ και των άλλων υφισταμένων χρηματοδοτικών μέσων.

(Νέοι: Ηλικίας κάτω των 25 ετών που αναζητούν εργασία)
Ταμεία: ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ, ΕΚΑΧ

Στόχος - 5.

5α) Προσαρμογή των διαρθρώσεων παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας στη γεωργία και τη δασοκαλλιέργεια

Ταμεία: ΕΓΤΠΕ, Τμήμα Προσανατολισμού

5β) Προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών⁴

α.2 Η Εταιρική σχέση⁵

Η κοινοτική δράση θεωρείται ως συμπλήρωμα ή συμβολή στις αντίστοιχες δράσεις των κρατών μελών. Αυτό επιτυγχάνεται με τη στενή συνεργασία ανάμεσα

1. Στην Επιτροπή

2. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος

3. Τις αρμόδιες αρχές που ορίζονται από αυτό το εθνικό, περιφερειακό, τοπικό ή άλλο επίπεδο

Η συνεργασία αυτή καλείται εταιρική σχέση και ως τέτοια καλύπτει:

- την προετοιμασία
- τη χρηματοδότηση
- την παρακολούθηση
- την αξιολόγηση των ενεργειών

Η εταιρική σχέση αποτελεί βασική αρχή της μεταρρύθμισης των διαρθρωτικών ταμείων στο βαθμό που καθορίζει και την εφαρμογή των άλλων αρχών.

Η Επιτροπή θεωρεί ακριβώς ότι η διαρθρωτική δράση είναι συμπληρωματική με τις επιτόπου πρωτοβουλίες και επομένως οφείλει - στο βαθμό που θέλει να θεωρηθεί επιτυχημένη - να λάβει υπόψη της τόσο το εθνικό όσο και το τοπικό επίπεδο.

Το σημείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την Τ.Α., διότι έστω και άτυπα κατοχυρώνει τον ουσιαστικό ρόλο της ως βασικής βαθμίδας προγραμματισμού της ανάπτυξης και επίπεδο από το οποίο δεν μπορεί παρά να εξαρτηθεί η τελευταία.

Με την έννοια αυτή οι δράσεις που προκύπτουν σε τοπικό επίπεδο οφείλουν να περιέχουν τον ουσιαστικό λόγο της Τ.Α. και οφείλουν να υλοποιούνται με την ουσιαστική συμμετοχή της.

α.3 Η συνοχή με τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών

Η δράση της Κοινότητας που διεξάγεται μέσω των διαρθρωτικών ταμείων

καθώς και οι δράσεις σε εθνικό επίπεδο των κρατών μελών εντάσσονται - όπως προκύπτει από την ΕΕΠ - σε ένα σύνολο πολιτικών και δράσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Στα πλαίσια αυτά τα κοινοτικά προγράμματα και τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης θα πρέπει να περιέχουν τα αναγκαία στοιχεία για την πραγματοποίηση του συντονισμού ανάμεσα στις προτεραιότητες των διαρθρωτικών ταμείων και στις οικονομικές επιλογές των κρατών μελών.

α.4 Η καλύτερη διαχείριση των ταμείων

Στα πλαίσια του διπλασιασμού των συνεισφορών των διαρθρωτικών ταμείων από το 1987 έως το 1992, θα πρέπει να υπάρξει προσπάθεια για καλύτερη διαχείριση των πόρων αυτών, η οποία να κινείται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- πολυετής δημοσιονομικός προγραμματισμός
- αυξημένη διαφάνεια
- προσθετικός χαρακτήρας των κοινοτικών κεφαλαίων σε σχέση με τις άλλες δημόσιες συμμετοχές.
- αποφυγή επικαλύψεων στις παρεμβασίες των ταμείων
- χρήση κανόνων δημοσιονομικής πειθαρχίας
- εκ των προτέρων και εκ των υστέρων συστηματική αξιολόγηση της κοινοτικής διαρθρωτικής δράσης

α.5 Η απλοποίηση, η παρακολούθηση, η ευελιξία

Απλοποίηση.

Οι διαρθρωτικές δράσεις της Κοινότητας πρέπει να υλοποιούνται με από απλοποιημένες διαδικασίες - πράγμα που εξασφαλίζεται μέσω της ενοποίησης των διαδικασιών παρέμβασης των τριών διαρθρωτικών ταμείων.

Παρακολούθηση.

Οι μηχανισμοί παρακολούθησης μπορούν να επιτύχουν μόνο στο βαθμό που η εταιρική σχέση λειτουργήσει ικανοποιητικά.

Ευελιξία.

Τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης μπορούν να αποτελούν αντικείμενο τροποποιήσεων κάθε χρόνο.

Οι δικαιούχοι οργανισμοί μπορούν να προσαρμόζουν τις παρεμβάσεις τους σε τακτά διαστήματα.

6. Αποστολή των Ταμείων και ενέργειες που χρηματοδοτούν

1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)⁶

Το ΕΤΠΑ έχει ως κύρια αποστολή την υποστήριξη των στόχων αριθ. 1 και 2 στις οικείες περιφέρειες.

Στα πλαίσια της αποστολής του το ΕΤΠΑ συμμετέχει στη χρηματοδότηση.

α) παραγωγικών επενδύσεων που επιτρέπουν τη δημιουργία ή διατήρηση σταθερών θέσεων απασχόλησης.

β) επενδύσεων σε έργα υποδομής

- σε περιφέρειες του στόχου -1, έργα υποδομής που συμβάλλουν στη μεγένθυση του οικονομικού δυναμικού, στην ανάπτυξη και στη διαρθρωτική προσαρμογή των περιφερειών.

- σε περιφέρειες του στόχου - 2, έργα υποδομής που αφορούν τη διευθέτηση των παρακαμαζουσών βιομηχανικών περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των αστικών κέντρων.

- σε περιοχές τις οποίες αφορά ο στόχος 5β, έργα υποδομής που συνδέονται με δραστηριότητες που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης στη γεωργία.

γ) της ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού των περιφερειών με ενίσχυση των πρωτοβουλιών για τοπική ανάπτυξη και των δραστηριοτήτων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

- ενίσχυση για παροχή υπηρεσιών

- χρηματοδότηση της μεταφοράς τεχνολογίας

- βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στην κεφαλαιαγορά

- άμεσες ενισχύσεις των επενδύσεων, αν δεν υπάρχουν καθεστώτα ενίσχυσης

- έργα υποδομής περιορισμένων διαστάσεων

δ) ενεργειών για μεθοριακές περιοχές

ε) μέτρων προπαρασκευαστικών, συνοδευτικών και αξιολόγησης

στ) παραγωγικών επενδύσεων με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος.

6. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 4254/88 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 19.12.88 (ΕΤΠΑ)

7. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) 4255/88 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ 19.12.88 (ΕΚΤ)

2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο⁷

Πρωταρχική αποστολή του ΕΚΤ είναι η στήριξη σε όλη την Κοινότητα των δράσεων επαγγελματικής εκπαίδευσης και των ενισχύσεων για την πρόσληψη προσωπικού και τη δημιουργία δραστηριοτήτων ελεύθερων επαγγελματιών, με σκοπό την καταπολέμηση της ανεργίας και την επαγγελματική ένταξη των νέων.

Πιο συγκεκριμένα το ταμείο συμμετέχει στη χρηματοδότηση:

- α) ενεργειών επαγγελματικής εκπαίδευσης που συνοδεύονται εφόσον είναι αναγκαίο, από ενέργειες επαγγελματικού προσανατολισμού
- β) ενεργειών ενίσχυσης για προσλήψεις σε θέσεις με χαρακτήρα διαρκούς απασχόλησης που έχουν δημιουργηθεί πρόσφατα

Από το 5% της ετήσιας επιχορήγησης του:

- α) ενέργειες καινοτόμου χαρακτήρα για το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία και την οργάνωση της επαγγελματικής κατάρτισης
- β) ενέργειες όπως μελέτες, τεχνική βοήθεια, ανταλλαγή εμπειριών που έχουν πολλαπλασιαστικό χαρακτήρα
- γ) ενέργειες οι οποίες στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου απευθύνονται στο προσωπικό των επιχειρήσεων, σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη και αφορούν τη μεταφορά τεχνογνωσίας
- δ) ενέργειες επαγγελματικού προσανατολισμού και παροχής συμβουλών για την εξεύρεση εργασίας σε ανέργους μακράς διάρκειας
- επιπλέον υποστηρίζει τις δράσεις των στόχων 1,2 και 5β

Επιλέξιμες δαπάνες

- α) Το εισόδημα των προσώπων που αποτελούν αντικείμενο ενεργειών επαγγελματικής εκπαίδευσης
- β) το κόστος.
 - προετοιμασίας, λειτουργίας, διαχείρισης και αξιολόγησης των ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένου του επαγγελματικού προσανατολισμού και του κόστους κατάρτισης του διδακτικού προσωπικού
 - διαμονής και μετακίνησης των επωφελουμένων από τις ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης
- γ) Η χορήγηση, κατά τη διάρκεια το πολύ 12 μηνών ανά άτομο, ενισχύσεων για την πρόσληψη σε θέσεις που έχουν δημιουργηθεί πρόσφατα

3. ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Προσανατολισμού

Το ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Προσανατολισμού έχει τους ακόλουθους στόχους.

- Ενίσχυση και αναδιοργάνωση των εμπορικών διαρθρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας και της μεταποίησης των γεωργικών διαρθρώσεων
- Εξασφάλιση της μετατροπής της γεωργικής παραγωγής
- Εξασφάλιση ενός επαρκούς βιοτικού επιπέδου στους αγρότες
- Συμβολή στην κοινωνική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών στην προοπτική του περιβάλλοντος και στη διατήρηση του αγροτικού χώρου

4. Οι διαρθρωτικές δράσεις σχετικά με την Αλιεία και την Υδατοκαλλιέργεια

- α) Χρηματοδότηση πολυετών παρεμβάσεων σχετικά με την κατασκευή και την ανακαίνιση αλιευτικών πλοίων και την ανάπτυξη εγκαταστάσεων ιχθυοκαλλιέργειας, καθώς και έργα για τον εξοπλισμό λιμένων (που δεν καλύπτονται από το ΕΤΠΑ)
- β) Ενέργειες μεταποίησης και εμπορίας των αλιευτικών προϊόντων και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.

γ. Μορφές παρέμβασης των διαρθρωτικών ταμείων, της ΕΤΕ και των άλλων κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων.

Η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων και άλλων χρηματοδοτικών οργάνων της Κοινότητας παρέχεται με διάφορες μορφές.

1. Διαρθρωτικά Ταμεία

- α) συγχρηματοδότηση λειτουργικών προγραμμάτων
- β) συγχρηματοδότηση εθνικού καθεστώτος ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των επιστροφών
- γ) χορήγηση συνολικών επιχορηγήσεων, τις οποίες διαχειρίζεται κατά κανόνα ένας ενδιάμεσος φορέας που ορίζεται από το κράτος μέλος σε συμφωνία με την Επιτροπή, ο οποίος εξασφαλίζει την κατανομή σε επιμέρους επιχορηγήσεις προς τους τελικούς δικαιούχους.
- δ) συγχρηματοδότηση καταλλήλων σχεδίων, συμπεριλαμβανομένων των επιστροφών
- ε) ενίσχυση σε τεχνική βοήθεια και προπαρασκευαστικές μελέτες για την

8 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, 24.06.88

9 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 4254/88 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, 19.12.88,

εκπόνηση των δράσεων.

2. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE)

- α) δάνεια ή άλλες μορφές συγχρηματοδότησης συγκεκριμένων επενδύσεων
- β) συνολικά δάνεια
- γ) συγχρηματοδότηση της τεχνικής βοήθειας ή των προπαρασκευαστικών μελετών για την εκπόνηση των δράσεων
- δ) εγγυήσεις

Γ. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Προκειμένου για την υλοποίηση προγραμμάτων, σχεδίων, παρεμβάσεων κ.λ.π., οι κανονισμοί προβλέπουν την ακόλουθη διαδικασία

Φάση 1.

Στη φάση αυτή έχουμε επεξεργασία πολυετών αναπτυξιακών προγραμμάτων -- από τις εθνικές αρχές σε εταιρική σχέση με τις ενδιαφερόμενες περιφερειακές και τοπικές αρχές - στα οποία εκφράζονται οι ανάγκες και οι προτεραιότητες.

1.1. Περιφερειακά προγράμματα (στόχος 1,2, 5β)

Σχέδια περιφερειακού χαρακτήρα.

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή τα προγράμματά τους περιφερειακής ανάπτυξης, τα οποία περιλαμβάνουν:⁸

- περιγραφή των αξόνων που έχουν επιλεγεί για την περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς και τις αντίστοιχες ενέργειες
- ενδείξεις ως προς τον τρόπο χρηματοδότησης των συνδρομών των ταμείων, της ETE και των άλλων μέσων

Ειδικότερα για σχέδια που αφορούν περισσότερες της μιας περιφέρειες (NUTS II), περιλαμβάνονται και τα ακόλουθα στοιχεία.⁹

- α) τη συνοπτική ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της περιφέρειας με έμφαση στις δημογραφικές προοπτικές.
- β) την περιγραφή της αναπτυξιακής στρατηγικής του κράτους μέλους με αναφορά στους προβλεπόμενους εθνικούς και περιφερειακούς χρηματοδοτικούς πόρους
- γ) τις προτεραιότητες του κράτους μέλους και τις ενέργειες για τις οποίες σκοπεύει να ζητήσει χρηματοδότηση

Τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης (στόχος 1) καταρτίζονται στο επίπεδο των περιφερειών (NUTS II).

Ωστόσο τα κατ' εξοχήν κράτη του στόχου 1 (Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία) μπορούν να υποβάλλουν προγράμματα εθνικά. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε επαρκές μερίδιο από τις ενέργειες που χρηματοδοτούνται από το ΕΤ-ΠΑ να διατίθενται για επενδύσεις στη βιομηχανία, στη βιοτεχνία και τις υπηρεσίες (συγχρηματοδότηση καθεστώτων ενίσχυσης).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
(άρθρο 10 του κανονισμού του ΕΤΠΑ)

Το ΕΤΠΑ μπορεί να συμβαλλει στη χρηματοδότηση σε κοινοτικό επίπεδο:

- α) μελετών, κατά πρωτοβουλία της Επιτροπής που αποβλέπουν στον προσδιορισμό
 - χωροταξικών συνεπειών των μέτρων
 - μέτρων για επίλυση προβλημάτων παραμεθόριων περιοχών
 - στοιχείων για την κατάρτιση μελλοντικού σχεδίου χρησιμοποίησης κοινοτικού χώρου

- β) πρότυπων πειραματικών σχεδίων τα οποία
 - προωθούν πραγματοποίηση έργων υποδομής και επενδύσεων σε επιχειρήσεις, καθώς και ειδικά μέτρα για τις παραμεθόριες περιοχές
 - ευνοούν την ανταλλαγή εμπειριών και τη συνεργασία σε ότι αφορά την ανάπτυξη, μεταξύ περιφερειών της Κοινότητας, καθώς και τις καινοτόμες ιδέες.

1.2. Στόχος 3,4 (Εθνικά προγράμματα)

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή προγράμματα που περιλαμβάνουν μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας μακράς διάρκειας (στόχος - 3) και για την επαγγελματική ένταξη των νέων (στόχος 4).

Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν κυρίως:

- στοιχεία για την πολιτική απασχόλησης και αγοράς εργασίας σε εθνικό επίπεδο
- μνεία των ενεργειών προτεραιότητας
- στοιχεία για την προβλεπόμενη χρησιμοποίηση των ενισχύσεων του

ΕΚΤ

Φάση 2.

Στη φάση αυτή μετά από διαδικασίες διαβούλευσης της Επιτροπής με το κράτος μέλος, η Επιτροπή ως απάντηση στις προτάσεις του τελευταίου ορίζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθεί η συνεργασία και θα ενταχθούν οι αιτήσεις χρηματοδότησης εκάστου κράτους μέλους. Το πλαίσιο αυτό είναι το

Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Τι είναι το ΚΠΣ

Το ΚΠΣ αποτελεί την απάντηση της Επιτροπής στις προτάσεις του κράτους μέλους και αποτελεί το πλέον κατάλληλο πεδίο στο οποίο οφείλει να υλοποιείται η εταιρική σχέση με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων επιπέδων προγραμματισμού της ανάπτυξης και βεβαίως αυτό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Περιεχόμενο ενός ΚΠΣ

Το ΚΠΣ πρέπει να περιλαμβάνει κυρίως.

- τους επιλεγόμενους άξονες προτεραιότητας της κοινοτικής παρέμβασης
- τις μορφές παρέμβασης
- το ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης, στο οποίο καθορίζονται το ύψος των παρεμβάσεων και οι πηγές τους
- τη διάρκεια των παρεμβάσεων
- τις διαδικασίες εφαρμογής του ΚΠΣ

Η Επιτροπή υποχρεούται να εγκρίνει το ΚΠΣ μέσα σε έξη μήνες από την κατάθεσή του.

Το ΚΠΣ μπορεί να αναθεωρείται κάθε χρόνο μετά από συμφωνία

Το ΚΠΣ διαρκεί από 3 έως 5 χρόνια.

Φάση 3.

Εφαρμογή του ΚΠΣ

Η εφαρμογή του ΚΠΣ εκάστου κράτους μέλους παίρνει τη μορφή

Στόχος 1,2, 5β

α) (ΛΠ) Λειτουργικά προγράμματα (σύνολο πολυετών σχεδίων)

Τα ΛΠ μπορεί να είναι πολυταμειακά

β) Μεγάλα έργα (ΜΕ)

Προυποθέσεις. β.1- παραγωγικές επενδ. >10εκ.ECU

β.2- υποδομές >15εκ.ECU

γ) συνολικές επιδοτήσεις

(ανάθεση σε ενδιάμεσο οργανισμό)

δ) Συγχρηματοδότηση καθεστώτων εθνικών ενισχύσεων

Στόχος 3,4

α) Λειτουργικά προγράμματα

β) Συνολικές επιδοτήσεις

γ) Δράσεις με καινοτόμο χαρακτήρα

Πειραματικά σχέδια και δράσεις ΕΤΠΑ, ΕΚΤ.

Επιπλέον πρέπει να τονιστεί ότι Δράσεις και πρότυπα πειραματικά σχέδια με χαρακτήρα επίδειξης ενθαρρύνονται πάντα από τα κοινοτικά όργανα

ΕΤΠΑ - σχέδια διασυνοριακού χαρακτήρα, συνεργασία μεταξύ περιφερειών, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, σχέδια οργάνωσης σε δίκτυα.

ΕΚΤ - διακρατικές δράσεις ή σχέδια με καινοτόμο χαρακτήρα
- αλιεία, υδατοκαλλιέργεια
- σχέδια επίδειξης και προκαταρκτικές μελέτες

Φάση 4.

Παρακολούθηση.

Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την αποτελεσματική παρακολούθηση των συνδρομών των ταμείων σε επίπεδο Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Η παρακολούθηση εξασφαλίζεται με εκθέσεις που συντάσσονται με τις διαδικασίες που αποφασίζονται από κοινού, με δειγματοληπτικούς ελέγχους και με επιτροπές που δημιουργούνται για το λόγο αυτό.

Η Επιτροπή συντάσσει ετησίως εκθέσεις για την πρόοδο που σημειώνεται κατά την εφαρμογή της συδρομής των ταμείων, τα δε συμπεράσματα αυτής κοινοποιούνται και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η παρακολούθηση εξασφαλίζεται με φυσικούς και οικονομικούς δείκτες που καθορίζονται από την Επιτροπή. Οι δείκτες αυτοί εμφανίζουν:

- την πρόοδο της δράσης,
- τις προόδους της διαχείρισης και τα ενδεχόμενα συναφή προβλήματα

Στα πλαίσια ομοίως της εταιρικής σχέσης, δημιουργούνται επιτροπές παρακολούθησης, βάσει συμφωνίας μεταξύ κράτους μέλους και Επιτροπής.

Μετά από γνώμη της Επιτροπής Παρακολούθησης, η Επιτροπή σε συνεργασία με το κράτος μέλος προσαρμόζει τη χρηματική συδρομή που είχε αρχικά προβλεφθεί καθώς και το χρονοδιάγραμμα.

Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην διαχειριστική διαφάνεια.

Αξιολόγηση.

Η αξιολόγηση εντάσσεται επίσης στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης.

Η εκ των προτέρων και η εκ των υστέρων αξιολόγηση των διαρθρωτικών ενεργειών, εκτιμά σε τρία επίπεδα την αποτελεσματικότητά τους.

- γενική επίπτωση στους στόχους της συνοχής
- την επίπτωση σε κάθε κοινοτικό πλαίσιο στήριξης
- την επίπτωση των λειτουργικών παρεμβάσεων

Η αρχή και οι τρόποι αξιολόγησης καθορίζονται από τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΕΤΠΑ ΚΑΙ ΕΚΤ

Περιφέρειες στόχου 1

ανώτατο όριο : 75 % του συνολικού κόστους

κατώτατο όριο : 50% του συνόλου των δημοσίων δαπανών

Άλλες Περιφέρειες

ανώτατο όριο : 50 % του συνολικού κόστους

κατώτατο όριο : 25% του συνόλου των δημοσίων δαπανών

ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΕΓΤΠΕ

Περιφέρειες στόχου 1

ΕΟΚ	ανώτατο όριο	50%
Δημόσιο	κατώτατο όριο	5%
Δικαιούχος	κατώτατο όριο	25%

Άλλες Περιφέρειες

ΕΟΚ	ανώτατο όριο	30%
Δημόσιο	κατώτατο όριο	5%
Δικαιούχος	κατώτατο όριο	45%

ΜΕΡΟΣ 2ο

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1989-1993

Με βάση τη λογική που αναπτύχθηκε στο προηγούμενο τμήμα, το ΚΠΣ¹⁰ της χώρας μας ήταν η απάντηση της Επιτροπής στα Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης που υποβλήθηκαν το 1989 στην Κοινότητα, από την ελληνική πλευρά.

Το ΚΠΣ αποτελεί μία από τις καινοτομίες που θεσπίστηκαν με τη μεταρρύθμιση και καθορίζει τις προτεραιότητες ανάπτυξης οι οποίες έχουν συμφωνηθεί και στις οποίες πρέπει να συγκεντρωθεί η κοινοτική συνδρομή, και αποτελεί μια ενδεικτική χρηματοδοτική δέσμευση εκ μέρους της Κοινότητας για μια πενταετία. Έτσι το ΚΠΣ αποτελεί μια σταθερή βάση σχεδιασμού.¹¹

Τα ΣΠΑ

- 1.- Στά Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης που υποβλήθηκαν υπήρχε προσπάθεια ιεράρχησης προτεραιοτήτων σε εθνικό / περιφερειακό επίπεδο. Ταυτόχρονα ήταν γνωστή μια "προγραμματική οροφή", δηλαδή τι θα έπαιρνε κάθε χώρα από τα ταμεία.
- 2.- Γινόταν ρητή αναφορά στις μορφές παρέμβασης και στους φορείς υλοποίησης
- 3.- Υπήρχε χωριστό κεφάλαιο μακροοικονομικής ανάλυσης, που απαντούσε στην εξασφάλιση της ίδιας συμμετοχής του κράτους μέλους, καθώς και στην εξασφάλιση της προσθετικότητας.
- 4.- Για το ελληνικό ΣΠΑ υπήρχε έτοιμο υλικό από το πενταετές 1988-1992, που χρησιμοποιήθηκε ως ύλη για το ΣΠΑ.

Το ΣΠΑ ήταν ανομοιογενές γιατί περιείχε προτάσεις Περιφερειακών Συνεδρίων, προτάσεις ΔΕΚΟ, προτάσεις Υπουργείων.

Αυτό συνέβη τόσο λόγω έλλειψης χρόνου (η Κοινότητα άφησε ουσιαστικά 3 μήνες για την προετοιμασία των ΣΠΑ στα κράτη μέλη), όσο και λόγω έλλειψης αυτού του επιπέδου προγραμματιστικών θεσμών στη χώρα μας.

Το ΚΠΣ

Μετά τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με την Κοινότητα, και αφού έγινε σημαντική περικοπή κονδυλίων, καταλήξαμε στο ΚΠΣ

Περικοπή

ΕΤΠΑ.....3,62 δισ. ECU (από 5,2 δισ. ECU)

10. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1989 -1993 για την προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών.

ΕΛΛΑΔΑ,
11. ό.π., σ.6

ΕΚΤ..... 1,1 δισ. ECU (από 2,26 δισ. ECU)

Γεωργικό0,6 δισ. ECU (από 0,7 δισ. ECU)

Ποιοτική πλευρά.

Μετά τη διαπραγμάτευση είχαμε αλλαγή όλων των ισοροπιών. Υπήρξε πιο συγκεκριμένα μείωση των υποδομών μικρής κλίμακας (μεταφορά κονδυλίων) και αύξηση των υποδομών κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Υπήρξε δηλαδή σημαντική συρρίκνωση του περιφερειακού σκέλους (50%) και μικροτερη συρρίκνωση του εθνικού σκέλους. Επίσης η Κοινότητα απέρριψε πολλές προτάσεις έρευνας - τεχνολογίας (από 3,8% στο ΣΠΑ, εγκρίθηκαν τελικά 1,8%)

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΠΣ

Η δομή του ΚΠΣ όπως αυτή παρουσιάζεται στο αντίστοιχο κείμενο, είναι η ακόλουθη:

1. Τα αναπτυξιακά προβλήματα
2. Οι άξονες προτεραιότητας του εθνικού σκέλους
3. Οι μορφές παρέμβασης του εθνικού σκέλους
4. Το περιφερειακό σκέλος
5. Οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ στα πλαίσια των στόχων 3,4
6. Μακροοικονομικό πλαίσιο
8. Οι Κοινοτικές πολιτικές και η προσθετικότητα.
9. Διατάξεις εφαρμογής

1. Τα αναπτυξιακά προβλήματα

Παρουσιάζονται συνοπτικά τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τομεακό επίπεδο.

Ο Πρωτογενής τομέας (27,18% του ενεργού πληθυσμού το 1986, 16,87% του ΑΕΠ το 1986) έχει ανάγκη ιδιαίτερης στήριξης, διότι χαρακτηρίζεται από χαμηλή παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα, παρουσιάζει διαρθρωτικές ελλείψεις σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων, ανθρώπινου δυναμικού και αξιοποίησης της παραγωγής.

Η ανάπτυξη του θα έχει επιπτώσεις στη συνολική οικονομική ανάπτυξη.

Στρατηγική: Βελτίωση ανταγωνιστικότητας, εκσυγχρονισμός μέσω μεταποίησης και εμπορίας, κατάρτιση και εκπαίδευση

Η βιομηχανία (26,81% του ενεργού πληθυσμού, 29,42 % του ΑΕΠ για το 1986) αντιμετωπίζει προβλήματα στη καινοτομία, τη διαχείριση, το μάρκετινγκ.

Οι υπηρεσίες (46,1% του ενεργού πληθυσμού, 53,71% του ΑΕΠ) χαρακτη-

ρίζεται από άνεπαρκή υποδομή, υπερτροφία του δημόσιου τομέα, έλλειψη σύγχρονων υποδομών, παραδοσιακό τρόπο λειτουργίας τραπεζών, υψηλό ποσοστό ελεύθερων επαγγελματιών (50% έναντι 20% για την Κοινότητα)

Στρατηγική: Ορθολογική οργάνωση του δημόσιου τομέα, εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων, εξειδίκευση προσωπικού, εκσυγχρονισμός εξοπλισμού, νέες μέθοδοι διαχείρισης και εργασίας, ανάπτυξη νέων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.

Επίσης η έλλειψη ισοροπίας σε περιφερειακό επίπεδο αποτελεί ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα για τη χώρα.

Γεωγραφικές περιοχές με αντίστοιχα προβλήματα και ανάγκες.

- α) Περιοχή Αττικής. Υπερβολική συγκέντρωση κατοίκων, ανάγκη ανάπτυξης σύγχρονων δραστηριοτήτων που να μην ρυπαίνουν
- β) Οι άλλες αστικές περιοχές και οι περιοχές με μεγάλη τουριστική συγκέντρωση. Ανάγκη σύγχρονης οικονομικής υποδομής, βελτίωση ποιότητας ζωής.
- γ) Πεδινές περιοχές. Μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης, στόχος οι λιγότερο παραδοσιακές δραστηριότητες.
- δ) Απομακρυσμένες περιοχές, παραμεθόριες, νησιά. Στόχος η διατήρηση σχετικής οικονομικής δραστηριότητας και η ύπαρξη στοιχειώδους κοινωνικής υποδομής.

Αρχές καθορισμού αξόνων προτεραιότητας

- Προώθηση της δημιουργίας βασικής οικονομικής υποδομής. Πρώτη προτεραιότητα σε μεγάλα έργα υποδομής (μεταφορές και ενέργεια)
- Προώθηση παραγωγικού τομέα της οικονομίας με παροχή σημαντικών επενδυτικών ενισχύσεων
- Αύξηση παραγωγικότητας στο γεωργικό τομέα, με βελτίωση των δομών της γεωργίας, της υποδομής, των δικτύων εταποίησης και εμπορίας
- Προώθηση επαγγελματικής κατάρτισης υψηλής ποιότητας - Προώθηση της μείωσης της διαφοράς μεταξύ Αττικής και υπόλοιπης χώρας
- Ενταξη στο ΚΠΣ έργων μεγάλης κλίμακας (οδικοί άξονες, σιδηρόδρομος, μετρό, φυσικό αέριο κ.λ.π.)

2. Οι άξονες προτεραιότητας του εθνικού σκέλους

Για το εθνικό σκέλος του ΚΠΣ οι άξονες προτεραιότητας είναι οι ακόλουθοι:

Άξονας 1 - Βελτίωση του επιπέδου της χώρας όσον αφορά τη βασική οικονομική υποδομή

- A- Μεταφορές
- B- Τηλεπικοινωνίες
- Γ- Ενέργεια
- Δ- Έρευνα και τεχνολογία
- Ε - Περιβάλλον

Άξονας 2 - Ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και αγροτική ανάπτυξη

- A- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα
- B- Εκσυγχρονισμός των γεωργικών δομών και της υποδομής

Άξονας 3 - Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Βελτίωση οικονομικού και τεχνικού περιβάλλοντος των βιομηχανικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, ειδίκευση στελεχών, συγχρηματοδότηση αποτελεσματικών καθεστώτων ενισχύσεων.

Άξονας 4 - Ισορροπη τουριστική ανάπτυξη

Βελτίωση γεωγραφικής κατανομής, επέκταση της τουριστικής περιόδου, τουρισμός για την τρίτη ηλικία, συνεδριακός τουρισμός, επαγγελματική κατάρτιση

Άξονας 5 - Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού

- Βελτίωση δομών επαγγελματικής κατάρτισης (υποδομή, εξοπλισμός, εκπαίδευση εκπαιδευτών, παρακολούθηση αγοράς εργασίας)
- βελτίωση επαγγελματικών προσόντων και σταθερότητα της απασχόλησης (κατάρτιση του προσωπικού των επιχειρήσεων)
- έμφαση στον τουρισμό, τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες
- ειδίκευση του προσωπικού των άλλων λειτουργικών προγραμμάτων, που χρηματοδοτούνται από άλλα ταμεία και αναφέρονται στους άλλους άξονες.

3. Οι μορφές παρέμβασης του εθνικού σκέλους

Αξονας 1- Βελτίωση του επιπέδου της χώρας όσον αφορά τη βασική οικονομική υποδομή

A- Μεταφορές

- α) Λειτουργικό πρόγραμμα " Μεγάλοι οδικοί άξονες"
- β) Λειτουργικό πρόγραμμα "Σιδηρόδρομοι"
- γ) Μεγάλο έργο "Μετρό της Αθήνας"
- δ) Μεγάλο έργο "Αεροδρόμιο των Σπάτων"

B- Τηλεπικοινωνίες

- α) Πολυταμειακό λειτουργικό πρόγραμμα "Τηλεπικοινωνίες"
- β) Έργα τηλεπικοινωνιών
- Κοινοτικό πρόγραμμα STAR

Γ- Ενέργεια

- α) Λειτουργικό πρόγραμμα "Ηλεκρισμός"
- β) Μεγάλο έργο "Φυσικό αέριο"
- γ) Λειτουργικό πρόγραμμα "Αχελώος"
- δ) Ενέργειες που έχουν ήδη αποφασιστεί
- ι) Κοινοτικό πρόγραμμα Valoren
- ιι) Ειδικό πρόγραμμα ενέργεια
- ιιι) έργα ηλεκρισμού

Δ- έρευνα και τεχνολογία

- α) Πολυταμειακό λειτουργικό πρόγραμμα "Έρευνα και Τεχνολογία"
- β) Ενέργειες που έχουν ήδη αποφασιστεί : ΜΟΠ τεχνολογίας των πληροφοριών

E - Περιβάλλον

- α) Λειτουργικό πρόγραμμα "Περιβάλλον"

Αξονας 2 - Ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και αγροτική ανάπτυξη

- α) Ανάπτυξη και ενίσχυση των γεωργικών δομών (ΠΛΠ)¹²
- β) Φυλλοξήρα και βερίκοκα
- γ) Λοιπές ενέργειες που έχουν αναληφθεί

Αξονας 3 - Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

- α) Καθεστώς ενίσχυσης, παροχή συμβουλών στις επιχειρήσεις, βιομηχανικές ζώνες, κατάρτιση (ΠΛΠ)

β) έργο "βιομηχανική περιοχή"

γ) Συμπληρωματική χορήγηση για τις παραγωγικές επενδύσεις - ΜΟΠ

Αξονας 4 - Ισόρροπη τουριστική ανάπτυξη

- Καθεστώς ενίσχυσης, παροχή συμβουλών (ΠΛΠ)

Αξονας 5 - Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού

α) Βελτίωση των δομών κατάρτισης / εκπαίδευσης (ΟΛΠ)¹³

β) Ενέργειες κατάρτισης σε πολλούς τομείς (ΛΠ)

γ) Τράπεζες και ασφαλίσεις

δ) Ειδικές ενέργειες κατάρτισης και ανάληψη εργασίας (ΛΠ)

- Επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- Υγεία

- Ανάληψη εργασίας για συλλογικές ανάγκες

ε) Κατάρτιση απασχόληση στο πλαίσιο των ΠΛΠ των αξόνων

-Αξονας 1

-Αξονας 3

-Αξονας 4

Τεχνική βοήθεια

Η αναγκαία τεχνική βοήθεια για την υλοποίηση του ΚΠΣ αποτελεί μέρος των διαφόρων μορφών παρέμβασης και χρηματοδοτείται στα πλαίσια των αντίστοιχων προϋπολογισμών.

4. Το περιφερειακό σκέλος του ΚΠΣ

Όπως αναφέρθηκε το ΚΠΣ για την Ελλάδα αποτελείται από δύο τμήματα.

- το εθνικό σκέλος

- το περιφερειακό σκέλος

α) Το περιφερειακό σκέλος καλύπτει τις κοινοτικές παρεμβάσεις που αφορούν την ανάπτυξη των ιδιαίτερων δυνατοτήτων και δυναμικού κάθε περιοχής.

Πρόκειται για μέτρα περιφερειακής εμβέλειας, των οποίων η παρακολούθηση και η χρηματοδοτική διαχείριση γίνεται σε περιφερειακό επίπεδο.

Συγκεκριμένα, έχει καταρτισθεί για κάθε Περιφέρεια ένα και μοναδικό λειτουργικό Πρόγραμμα με συμμετοχή περισσότερων του ενός Ταμείων.

Για την παρακολούθηση των 13 αυτών Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ), έχουν συσταθεί 13 αντίστοιχα Επιτροπές Παρακολούθησης.

θ) ΕΑΠΤΑ (Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης).

Το ΕΑΠΤΑ που είχε υποβληθεί ενιαία από τις ελληνικές αρχές και στόχευε στην ανάληψη σειράς επιτοπίων αναπτυξιακών μέτρων μικρής κλίμακας, για τα οποία υπεύθυνος ήταν αποκλειστικά φορέας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διασπάστηκε σε 13 τμήματα και ενσωματώθηκε στα αντίστοιχα ΠΕΠ, όπου αποτέλεσε ξεχωριστό υποπρόγραμμα σε έκαστο εξ αυτών.

Τα Περιφερειακά Λειτουργικά Προγράμματα

Το ΚΠΣ αναλύει στη συνέχεια συνοπτικά τις κατευθύνσεις για το λειτουργικό πρόγραμμα κάθε Περιφέρειας. Συνοπτικά η ανάλυση αυτή έχει ως εξής:

Α. Κύρια χαρακτηριστικά της Περιφέρειας.

Αναφέρονται τα κύρια χαρακτηριστικά (πληθυσμός, επίπεδο ανάπτυξης, κύρια προβλήματα, επίπεδο απασχόλησης, δομή της οικονομικής δραστηριότητας)

Β. Στρατηγική και προτεραιότητες ανάπτυξης

Μετά την ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της Περιφέρειας, διαμορφώνεται μια στρατηγική ανάπτυξης και καθορίζονται οι πρωταρχικοί στόχοι για κάθε Περιφέρεια.

Γ. Εθνικά μέτρα για την Περιφέρεια

Γίνεται συσχέτιση με τα μέτρα του εθνικού σκέλους του ΚΠΣ, τα οποία έχουν σχέση με την Περιφέρεια

Δ. ΜΟΠ

Γίνεται αναφορά στα υπάρχοντα έργα του ΜΟΠ

Ε. Περιφερειακό πολυταμειακό Πρόγραμμα

Αναφέρονται πλέον οι κατευθύνσεις του λειτουργικού προγράμματος της Περιφέρειας, το οποίο είναι πολυταμειακό (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ) και αναλύονται επιγραμματικά οι στόχοι κάθε υποπρογράμματος για κάθε Περιφέρεια.

12. Πολυταμειακό λειτουργικό πρόγραμμα

13. Ολοκληρωμένο Λειτουργικό Πρόγραμμα

14. ΚΠΣ 1989 -1993, σελ. 51

15. ΚΑΝ (ΕΟΚ) 4255/88, αρθρ.1, &2

16. Απόφαση της Επιτροπής της 30.3.1990 για την έγκριση του Ελληνικού ΚΠΣ

5. Οι παρεμβάσεις του ΕΚΤ στα πλαίσια των στόχων 3,4¹⁴

α.- Στρατηγική

Οι στρατηγικοί στόχοι των παρεμβάσεων του ΕΚΤ είναι

1) να συμβάλει στην προσαρμογή της ζήτησης απασχόλησης στην πραγματική προσφορά, με τη βοήθεια ειδικών μέτρων επαγγελματικής κατάρτισης

2) να αξιοποιήσει τις υπάρχουσες δυνατότητες του εργατικού δυναμικού που βρίσκεται σε ανεργία, ενθαρρύνοντας την προσφορά απασχόλησης με ειδικές προμοδοτήσεις για την προώθηση της απασχόλησης

3) να προσφέρει τεχνική στήριξη για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων των μέτρων.

β. Άξονες προτεραιότητας

Οι άξονες στρατηγικής αποβλέπουν

- να βελτιώσουν το επίπεδο επαγγελματικής εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού
- να ενισχύσουν τη δυναμική της προσφοράς θέσεων απασχόλησης
- να ενισχύσουν την κοινωνικοεπαγγελματική ένταξη των γυναικών και των κατηγοριών μειονεκτούντων ατόμων, όπως είναι οι μετανάστες, οι παλινοστούντες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες
- να προωθήσουν πρωτοβουλίες κατάρτισης σε διακοινοτικό επίπεδο
- να προωθήσουν πρωτοβουλίες κατάρτισης καινοτόμου χαρακτήρα

Οι άξονες προτεραιότητας του στόχου 3

Άξονας 1. Ενέργειες κατάρτισης υψηλής ειδίκευσης και βασικής επαγγελματικής κατάρτισης

Άξονας 2. Βοήθεια για προσλήψεις και για τη δημιουργία ανεξαρτήτων δραστηριοτήτων

Οι άξονες προτεραιότητας του στόχου 4

Άξονας 1. Ενέργειες κατάρτισης υψηλής ειδίκευσης και βασικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Άξονας 2. Βοήθεια για προσλήψεις και για τη δημιουργία ανεξαρτήτων δραστηριοτήτων.

Κοινοί άξονες για τους στόχους 3,4

Άξονας 1. Μέτρα υπέρ των γυναικών και των μειονεκτικών κατηγοριών

α. Γυναίκες

β. Μειονεκτούσες κατηγορίες

Άξονας 2. Διακρατικές ενέργειες

Άξονας 3. ενέργειες καινοτόμου χαρακτήρα, προπαρασκευαστικές, παροχής συμβουλών κ.λ.π.¹⁵

Σχέδιο χρηματοδότησης, συντονισμός, διατάξεις εφαρμογής

Το ΚΠΣ στη συνέχεια δίνει ένα ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης των ανωτέρω, κάνει μια συνοπτική αναφορά στο μακροοικονομικό πλαίσιο, στο συντονισμό και την τήρηση των κοινοτικών πολιτικών (που έχουν ήδη αναφερθεί στο Τμήμα της Μεταρρύθμισης των Διαρθρωτικών Ταμείων του παρόντος) και τελειώνει με τις διατάξεις εφαρμογής του ΚΠΣ, όπου αναφέρεται ο τρόπος παρακολούθησης και ελέγχου του ΚΠΣ, εξειδικεύεται η έννοια της αποτελεσματικής διαχείρισης των κοινοτικών πόρων, προβλέπεται μηχανισμός παρακολούθησης και αξιολόγησης (επιτροπές παρακολούθησης, χρήση καταλλήλων δεικτών, εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολόγηση).

Προβλέπονται επιπλέον εκθέσεις προόδου για την εκτέλεση των ενεργειών, διαδικασίες για την τροποποίηση του ΚΠΣ, καθώς και υποδείξεις για την πληροφόρηση και δημοσιότητα που αφορά τα μέτρα του ΚΠΣ.

Ενδεικτικό σχέδιο χρηματοδότησης¹⁶

(σε σταθερές τιμές 1989).

Κοινή δράση Κοινότητας - Ελλάδα (εκ. ECU) : 14.342

Βοήθεια της Κοινότητας	εκ. ECU
ΕΤΠΑ	3.662
ΕΚΤ	1.728
ΕΓΤΠΕ, Τμήμα Προσανατολισμού	1.277
Σύνολο των διαρθρωτικών Ταμείων	6.667
Άλλα όργανα που παρέχουν Επιδοτήσεις	526,241
Σύνολο επιδοτήσεων	7.193,241
Εθν. Χρηματοδ. (Δημόσιος τομέας).	5.802
Εθν. Χρηματοδ. (Ιδιωτικός τομέας).	1.347

ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εισαγωγή	Σελ. 77
1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	Σελ. 77
1.1 Κοινοτική εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)	Σελ. 78
1.2 Η Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας	Σελ. 79
1.3 Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας	Σελ. 80
1.4 Η Κοινωνική Ευρώπη	Σελ. 81
1.5 Η Δημοκρατική Νομιμότητα	Σελ. 82
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	Σελ. 83
2.1 Το πρώτο στάδιο της Ο.Ν.Ε.	Σελ. 84
2.2 Το δεύτερο στάδιο της Ο.Ν.Ε.	Σελ. 84
2.3 Το τρίτο στάδιο της Ο.Ν.Ε.	Σελ. 86

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ MAASTRICHT

Εισαγωγή

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το αποτέλεσμα της συμφωνίας των 12 κρατών-μελών της Κοινότητας, η οποία υπογράφηκε την 7 Φεβρουαρίου 1992 στο Maastricht της Ολλανδίας.

Η υπογραφή της Συνθήκης είναι το αποτέλεσμα πολύμηνων διαπραγματεύσεων, οι οποίες έγιναν στο πλαίσιο δυο διακυβερνητικών διασκέψεων για την οικονομική-νομισματική ενοποίηση και την πολιτική ένωση.

Η Συνθήκη τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1993, εφόσον πρώτα έχει επικυρωθεί από τα 12 κράτη-μέλη της Κοινότητας.

Μετά την επικύρωση της Συνθήκης, τα δώδεκα κράτη-μέλη δημιουργούν μια "Ευρωπαϊκή Ένωση" και αρχίζουν μια πορεία η οποία θα οδηγήσει:

- στην οικονομική και νομισματική ένωση
- στην ανάπτυξη κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας
- στη διερεύνηση της συνεργασίας των κοινοτικών χώρων σε νέους τομείς (παιδεία, υγεία, πολιτισμός κ.λπ)
- στην κοινή αντιμετώπιση ορισμένων θεμάτων κοινωνικής πολιτικής.

1. Πολιτική Ένωση

Το Τμήμα της Συνθήκης για την Πολιτική Ένωση αποτελεί τη συνέχεια της συνεργασίας των κρατών-μελών στον πολιτικό τομέα.

Η συνεργασία αυτή υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας, σύμφωνα με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1985).

Στόχος αυτής της συνεργασίας είναι η δημιουργία ενός κοινού πολιτικού οικοδομήματος σε κοινοτικό επίπεδο.

Ωστόσο, αν και τα θέματα της πολιτικής Ένωσης αποτελούν ιδιαίτερο τμήμα της Συνθήκης, η προώθησή τους προβλέπεται να γίνει με τη μέθοδο της διακρατικής συνεργασίας, και όχι με ενιαία κοινοτική μέθοδο, όπως πρόκειται να συμβεί με την Ο.Ν.Ε.

Δηλαδή, η εφαρμογή της πολιτικής ένωσης (εξωτερική πολιτική κ.λπ) δεν προδιαγράφεται επακριβώς, όπως γίνεται με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (πλήρης περιγραφή στόχων, προϋποθέσεων, χρονοδιάγραμματος κ.λπ.).

Ωστόσο, πρέπει να τονισθεί το γεγονός, ότι οι Δώδεκα, για πρώτη φορά δεσμεύονται με την υπογραφή Συνθήκης, στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας και γενικότερα στον πολιτικό τομέα.

Το κείμενο της Συνθήκης που υπογράφηκε στο Maastricht από τους αργηγούς των κρατών και των κυβερνήσεων, αποτελείται από δύο μέρη.

Το πρώτο μέρος αναφέρεται στην Πολιτική Ένωση, και ειδικότερα:

- στην κοινή εξωτερική πολιτική και στην πολιτική ασφάλειας
- στην ευρωπαϊκή ιθαγένεια
- στην επέκταση των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας σε νέους τομείς
- σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων
- στη δημοκρατική νομιμότητα.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στα τρία στάδια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (Ο.Ν.Ε.).

Η Ένωση, σύμφωνα με την Συνθήκη, επιδιώκει την υλοποίηση των στόχων της στον πολιτικό τομέα:

- με την καθιέρωση συστήματος συστηματικής διακρατικής συνεργασίας
- με τη σταδιακή εφαρμογή κοινών δράσεων σε τομείς κοινού συμφέροντος.

1.1. Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (Κ.Ε.Π.Π.Α.)

Στο τμήμα αυτό της Συνθήκης περιέχονται οι ρυθμίσεις που αφορούν σε θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και άμυνας.

Στο άρθρο 1.1. του τίτλου V της Συνθήκης του Maastricht προσδιορίζεται ότι "η Ένωση και τα κράτη-μέλη της καθορίζουν και εφαρμόζουν μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, η οποία καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας".

Τα κράτη-μέλη στο πλαίσιο της συνεργασίας τους, συνεννοούνται για οποιοδήποτε θέμα εξωτερικής πολιτικής και άμυνας.

Στο πλαίσιο αυτό καθορίζουν και τομείς κοινής δράσης όπου η ακολουθούμενη πολιτική είναι περισσότερο δεσμευτική.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει ήδη προσδιορίσει ένα πρώτο κατάλογο θεμάτων, που πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενα κοινής δράσης.

Τα θέματα αυτά είναι:

- οι εργασίες της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ)
- η πολιτική αφοπλισμού και ελέγχου των εξοπλισμών
- η μη διάδοση των πυρηνικών όπλων
- ο έλεγχος της μεταφοράς στρατιωτικής τεχνολογίας και των εξαγωγών όπλων προς τρίτες χώρες.

Για τον προσδιορισμό κοινής δράσης των κρατών-μελών σε θέματα εξωτε-

ρικής πολιτικής και άμυνας, ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

- το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις γενικές κατευθύνσεις της εξωτερικής πολιτικής
- το Συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών, με βάση αυτές τις κατευθύνσεις, αποφασίζει με ομοφωνία για τα θέματα που θα αποτελέσουν αντικείμενα κοινής δράσης (θέματα, στόχους, διαδικασίες και όρους εφαρμογής κ.λπ)
- το Συμβούλιο Υπουργών καθορίζει επίσης και τα θέματα για τα οποία οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία
- οι κοινές δράσεις δεσμεύουν όλα τα κράτη-μέλη.

Η ευθύνη για την εφαρμογή των κοινών δράσεων ανήκει στη χώρα που έχει την Προεδρία της Κοινότητας.

Τέλος, η Συνθήκη αναφέρεται στην ανάπτυξη της Δυτικο-Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) ως αμυντικής συνιστώσας της Κοινότητας.

1.2. Η Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Η Συνθήκη του Maastricht προβλέπει την απόκτηση μίας ευρωπαϊκής ιθαγένειας από όλους τους πολίτες των κρατών-μελών.

Αυτό, βεβαίως, δεν σημαίνει ότι καταργούνται οι εθνικές ιθαγένειες. Ο Έλληνας υπήκοος διατηρεί την ελληνική ιθαγένεια.

Συμπληρωματικά όμως, οι ευρωπαίοι πολίτες αποκτούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που τους παρέχει η συμμετοχή της χώρας τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή ιθαγένεια.

Αυτό σημαίνει για παράδειγμα, ότι στις τρίτες χώρες οι κάτοικοι της Κοινότητας θα αντιμετωπίζονται ως Ευρωπαίοι πολίτες ανεξάρτητα από την ιδιαίτερη εθνικότητά τους.

Η βασική καινοτομία της Ευρωπαϊκής ιθαγένειας, είναι ότι κάθε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κατοικεί σε ένα κράτος-μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος, έχει το δικαίωμα του "εκλέγειν" και "εκλέγεσθαι" στις τοπικές εκλογές (δημοτικές εκλογές) και στις ευρωεκλογές.

Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής αυτής της ρύθμισης θα καθορισθούν από το Συμβούλιο μέχρι την 31-12-93 για τις ευρωεκλογές και μέχρι την 31-12-94 για τις δημοτικές εκλογές.

Επίσης, η Συνθήκη κατοχυρώνει το δικαίωμα της ελεύθερης μετακίνησης και διαμονής των ευρωπαϊών πολιτών σε όλες τις χώρες-μέλη χωρίς περιορισμούς και το δικαίωμα αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (και στο Διαμεσολαβητή που προβλέπει η Συνθήκη) για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους.

1.3. Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας

Με τη Συνθήκη του Maastricht, επεκτείνονται οι αρμοδιότητες της Κοινότητας σε μια σειρά τομέων, οι οποίοι μέχρι σήμερα αποτελούσαν αποκλειστικές αρμοδιότητες των εθνικών κρατών.

Επιπροσθέτως, και με βάση την αρχή της επικουρικότητας, προωθείται η ανάπτυξη της συνεργασίας και σε άλλους τομείς, όπου οι αρμοδιότητες ανήκουν στα κράτη-μέλη αλλά η Κοινότητα υποστηρίζει την άσκησή τους.

Ταυτόχρονα με τη επέκταση των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας σε νέους τομείς, η Συνθήκη προβλέπει και την εμβάθυνση και εξειδίκευση ήδη θεσμοθετημένων κοινοτικών παρεμβάσεων.

Στα πλαίσια αυτά λοιπόν, προβλέπεται η εμβάθυνση ή η επέκταση στους παρακάτω τομείς:

Ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής

- άμβλυνση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων
- δημιουργία του ταμείου Συνοχής πριν την 31-12-93, για τη χρηματοδότηση έργων στους τομείς του περιβάλλοντος και των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, στις χώρες που έχουν κατά κεφαλή ΑΕΠ μικρότερο του 90% του κοινοτικού μέσου όρου (σήμερα τέτοιες χώρες είναι η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία)
- νέα μεταρρύθμιση του τρόπου λειτουργίας και παρέμβασης των τριών διαρθρωτικών ταμείων (Περιφερειακού, Γεωργικού, Κοινωνικού).

Ανάπτυξη της Έρευνας και της Τεχνολογίας

- σύνταξη και εφαρμογή ενός πολυετούς προγράμματος-πλαίσιου που περιλαμβάνει όλες τις δράσεις της Κοινότητας στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογίας
- ενίσχυση της έρευνας στους τομείς της βιομηχανίας, της προστασίας, του περιβάλλοντος, της ποιότητας ζωής κ.λπ.
- εφαρμογή των πολιτικών σε κοινοτικό επίπεδο.

Προστασία του περιβάλλοντος

- διευκόλυνση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στον τομέα αυτό με βάση της αρχές της ειδικής πλειοψηφίας και της συνεργασίας με το Κοινοβούλιο.
- εφαρμογή μέτρων πρόληψης και προφύλαξης καθώς και της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει".

Βιομηχανική πολιτική της Κοινότητας

- επιτάχυνση της διαρθρωτικής προσαρμογής της ευρωπαϊκής βιομηχανίας
- δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάληψη επιχειρησιακών πρωτοβουλιών
- ανάπτυξη της συνεργασίας των επιχειρήσεων

Ανάπτυξη μεγάλων διευρωπαϊκών δικτύων

- στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας

Προστασία των καταναλωτών

- εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων και ανάληψη ειδικών δράσεων σε κοινοτικό επίπεδο, σε θέματα υγείας, ασφάλειας και προστασίας των καταναλωτών.

Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Υγεία, Πολιτισμός

Ο ρόλος της Κοινότητας στους τομείς αυτούς είναι συμπληρωματικός και προσδιορίζεται με βάση την αρχή της επικουρικότητας. Δηλαδή, η ευθύνη ανήκει στα κρατη-μέλη και στις περιφέρειες.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δίνεται:

- στη διακρατική συνεργασία και στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης
- στην προσαρμογή της κατάρτισης στους βιομηχανικούς στόχους
- στην προστασία της υγείας και στην πρόληψη των ασθενειών
- στο σεβασμό της πολιτιστικής πολυμορφίας των ευρωπαϊκών λαών.

1.4. Η Κοινωνική Ευρώπη

Με σχετικό πρωτόκολλο που προσαρτήθηκε στην Συνθήκη όλες οι κοινωνικές χώρες, με εξαίρεση τη Μ.Βρετανία, συμφωνούν να διευρύνουν το πεδίο άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο.

Η συμφωνία των "11" για την κοινωνική πολιτική προβλέπει:

α. τη λήψη αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία σε θέματα:

- βελτίωση του περιβάλλοντος της εργασίας
- ενημέρωση των εργαζομένων

- ισότητας ανδρών και γυναικών
- επαγγελματικής ένταξης ειδικών ομάδων του πληθυσμού

β. τη λήψη αποφάσεων με ομοφωνία σε θέματα:

- κοινωνικής ασφάλειας και προστασίας εργαζομένων
- προστασίας εργαζομένων σε περιπτώσεις καταγγελίας της σύμβασης
- εκπροσώπησης και συλλογικής υπεράσπισης των συμφερόντων των εργαζομένων (δεν συμπεριλαμβάνονται τα συνδικαλιστικά δικαιώματα)
- συνθηκών απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών
- ενίσχυσης της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης (εκτός του Κοινωνικού Ταμείου)

γ. τέλος αποκλείει ρητά κάθε κοινοτική αρμοδιότητα σε θέματα:

- αμοιβών
- συνδικαλισμού
- απεργίας

1.5. Η Δημοκρατική Νομιμότητα

Η "αχίλλειος πτέρνα" του κοινοτικού οικοδομήματος είναι η αδυναμία δημοκρατικού ελέγχου των κοινοτικών οργάνων (δημοκρατικό έλλειμα).

Και αυτό, διότι, το εκλεγμένο θεσμικό όργανο της Κοινότητας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εξακολουθεί να έχει περιορισμένες νομοθετικές και ελεγκτικές εξουσίες. Εκτός της δυνατότητάς του για την άσκηση βέτο επί του κοινοτικού προϋπολογισμού, ο ρόλος που παραμένει συμβουλευτικός. Επίσης, έχει περιορισμένη δυνατότητα ελέγχου της Επιτροπής.

Το βασικό νομοθετικό όργανο της Κοινότητας είναι το Συμβούλιο, το οποίο εκδίδει πράξεις κοινοτικού δικαίου (κανονισμούς, οδηγίες κ.λπ.).

Με τη Συνθήκη του Maastricht για την Ευρωπαϊκή Ένωση, γίνονται ορισμένα βήματα για την κάλυψη του "δημοκρατικού ελλείματος".

Σχετικά με τον εκδημοκρατισμό της Κοινότητας, η Συνθήκη προβλέπει τα παρακάτω:

α. Ενίσχυση των εξουσιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Με τη Συνθήκη του Maastricht διευρύνονται οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και σε κάποιο βαθμό, ενισχύεται η συμμετοχή του στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Ειδικότερα:

- καθιερώνεται "η διαδικασία συναπόφασης", η οποία δίνει στο Κοινοβούλιο

τη δυνατότητα να θεσπίζει από κοινού με το Συμβούλιο, κανονισμούς, οδηγίες κ.λπ. Η "διαδικασία συναπόφασης" εφαρμόζεται για τη λήψη αποφάσεων, στις περιπτώσεις που το Κοινοβούλιο δεν συμφωνεί με τις θέσεις του Συμβουλίου, στους εξής τομείς:

- ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων
- εσωτερική αγορά
- προγράμματα έρευνας
- περιβάλλον
- προστασία καταναλωτών
- διευρωπαϊκά δίκτυα
- εκπαίδευση, πολιτισμός, υγεία
- διερευνούνται οι αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου σε θέματα του κοινοτικού προϋπολογισμού.

β. Εφαρμογή της αρχής της Επικουρικότητας

Η Συνθήκη προβλέπει την δυνατότητα της Κοινότητας για ανάληψη δράσεων και σε τομείς που δεν ανήκουν στην αποκλειστική της αρμοδιότητα.

Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται, ότι η Κοινότητα μπορεί να παρεμβαίνει και σε τομείς εκτός των αρμοδιοτήτων της, σε βαθμό που οι προβλεπόμενες δράσεις εφαρμόζονται απότελεσματικότερα σε κοινοτικό παρά σε εθνικό επίπεδο, με βάση την αρχή της επικουρικότητας.

γ. Σύσταση Επιτροπής των Περιφερειών

Η Συνθήκη, προκειμένου να προωθήσει το ρόλο των περιφερειών στις κοινοτικές διαδικασίες, προβλέπει τη δημιουργία ενός νέου οργάνου, της Επιτροπής των Περιφερειών, στην οποία θα συμμετέχουν αιρετοί εκπρόσωποι των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών θα έχει συμβουλευτικό ρόλο και θα μπορεί να γνωμοδοτεί προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο σε θέματα του ενδιαφέροντός της, όταν της ζητηθεί ή όταν αυτή το κρίνει σκόπιμο.

Συνολικά η Επιτροπή θα απαρτίζεται από 189 μέλη εκ των οποίων τα 12 θα είναι Έλληνες.

2. Οικονομική και Νομισματική Ένωση

Η Συνθήκη για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (Ο.Ν.Ε.) των μελών της Κοινότητας θα ολοκληρωθεί σε τρία στάδια και θα καταλήξει στην ενοποίηση των νομισματικών πολιτικών και στη δημιουργία κοινού νομίσματος.

Με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, η Συνθήκη αποβλέπει στη βελ-

τίωση των οικονομικών επιδόσεων τόσο των κρατών-μελών όσο και της Κοινότητας ως συνόλου, στη σύγκλιση των οικονομικών πολιτικών, στη σταθερότητα των τιμών, στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

2.1. Το πρώτο στάδιο της Ο.Ν.Ε.

Το πρώτο στάδιο της Ο.Ν.Ε. έχει ήδη ξεκινήσει, σύμφωνα με την Ενιαία Πράξη, από την 1 Ιουλίου 1990 και θα διαρκέσει μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1993.

Κατά το πρώτο στάδιο, θα πρέπει, να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα της ενιαίας εσωτερικής αγοράς (κατάργηση των φυσικών και τεχνητών δραγμών στην κίνηση προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων), να επιτευχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση των οικονομικών και στενότερος συντονισμός των εθνικών νομισματικών πολιτικών.

Επίσης, κατά τη διάρκεια του πρώτου σταδίου, εφαρμόζεται η αρχή της "πολυμερούς εποπτείας" σύμφωνα με την οποία τα κράτη-μέλη εξετάζουν τις οικονομικές τους πολιτικές και την εξέλιξη των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών ως θέματα κοινού ενδιαφέροντος και αποφασίζουν μέτρα όταν αυτά απαιτούνται.

Προκειμένου, να προδιαγραφεί η πορεία της σύγκλισης των οικονομιών τα κράτη-μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή προγράμματα για τη μεσοπρόθεσμη προσαρμογή (σύγκλιση) των οικονομιών τους.

Τέλος, μέχρι τη λήξη του πρώτου σταδίου, όλα τα εθνικά νομίματα, θα πρέπει να έχουν ενταχθεί στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (Μ.Σ.Ι.) του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος (Ε.Ν.Σ.) το οποίο προβλέπει περιοσμένα όρια διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

2.2. Το δεύτερο στάδιο

Κατά το δεύτερο στάδιο της Ο.Ν.Ε., τα κράτη-μέλη προβλέπεται να εντείνουν τις προσπάθειες σύγκλισης των οικονομιών τους και συντονισμού των νομισματικών πολιτικών.

Το δεύτερο στάδιο θα αρχίσει την 1 Ιανουαρίου 1994 και θα λήξει την 31 Δεκεμβρίου 1996 (ή 1998).

Σημειώνεται, ότι πριν την έναρξη του δευτέρου σταδίου τα κράτη-μέλη:

- θα πρέπει να έχουν λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων
- δεν θα έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης των δημοσιονομικών ελ-

λειμάτων με νομισματικά μέτρα (έκδοση νέου χρήματος, προνομιακή πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων κ.λπ.).

Η έναρξη του δεύτερου σταδίου της Ο.Ν.Ε. θα γίνει μετά από σχετική απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ECO/FIN) με βάση μια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την πορεία σύγκλισης και τη δημοσιονομική εξυγίανση των οικονομιών των κρατών-μελών.

Σε όλη τη διάρκεια του δεύτερου σταδίου, θα παρακολουθείται η εξέλιξη των εθνικών οικονομιών, με βάση την αρχή της "πολυμερούς εποπτείας", ώστε να διασφαλίζεται ότι η οικονομική πολιτική των κρατών-μελών είναι σύμφωνη με τους βασικούς οικονομικούς στόχους της Κοινότητας.

Επίσης, η Επιτροπή θα επιβλέπει την εξέλιξη των μακροοικονομικών μεγεθών, και σε περίπτωση διαπίστωσης αποκλίσεων, θα συντάσσει σχετικές εκθέσεις.

Οι αποκλίσεις, θα προσδιορίζονται με βάση τα κριτήρια δημοσιονομικής πειθαρχίας που προβλέπει η Συνθήκη του Maastricht και τα οποία είναι τα παρακάτω:

α. το δημοσιονομικό έλλειμα να μην υπερβαίνει ως ποσοστό το 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) εκτός εάν:

- το ποσοστό αυτό μειώνεται συνεχώς και τείνει στο 3%
- η υπέρβαση του 3% οφείλεται σε έκτακτους και προσωρινούς λόγους.

Σημειώνεται ότι σήμερα το κριτήριο αυτό ικανοποιείται μόνο από τη Γαλλία (1,5%), τη Γερμανία (3,2%), τη Δανία (1,7%), τη Μεγ.Βρετανία (1,9%) και το Λουξεμβούργο (2%), ενώ η Ελλάδα παρουσιάζει δημοσιονομικό που ανέρχεται στο 17,9% του Α.Ε.Π.

β. το δημόσιο χρέος να μην είναι μεγαλύτερο του 60% του Α.Ε.Π., εκτός αν το ποσοστό αυτό μειώνεται σταθερά και τείνει στο στόχο. Μέχρι τώρα, το κριτήριο αυτό ικανοποιείται από τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Μεγ.Βρετανία, την Ισπανία και το Λουξεμβούργο.

Για την Ελλάδα, το σχετικό ποσοστό είναι 96,4% ενώ για την Πορτογαλία 64,7%.

Στο βαθμό που ένα κράτος-μέλος δεν τηρεί τα παραπάνω κριτήρια ή δεν ακολουθεί αποτελεσματική πολιτική, το Συμβούλιο συντάσσει έκθεση και απευθύνει συστάσεις προς το κράτος-μέλος.

Αν το κράτος-μέλος δεν τηρεί συστάσεις του Συμβουλίου, τότε έχει το δικαίωμα υποβολής κυρώσεων (πρόστιμα, αλλαγές στην πολιτική δανεισμού κ.λπ.).

Τέλος, στη διάρκεια του δεύτερου σταδίου, θα αρχίσει να λειτουργεί το

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ινστιτούτο (Ε.Ν.Ι.), το οποίο θα προετοιμάσει το έδαφος για την ενιαία νομισματική πολιτική και το κοινό νόμισμα, ενώ παράλληλα θα μπορεί να απευθύνει γνώμες και συστάσεις προς τα κράτη-μέλη σε θέματα νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής.

2.3. Το τρίτο στάδιο

Το τρίτο στάδιο της Ο.Ν.Ε. θα αρχίσει την 1 Ιανουαρίου του 1997, αν η πλειοψηφία των κρατών-μελών ικανοποιεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις, διαφορετικά θα ξεκινήσει την 1 Ιανουαρίου 1999 χωρίς όρους και μόνο για τα κράτη-μέλη που ικανοποιούν τα κριτήρια, τα οποία είναι τα εξής:

- υψηλός βαθμός σταθερότητας των τιμών, δηλαδή ο πληθωρισμός να μην υπερβαίνει περισσότερο από 1,5% τον μέσο όρο πληθωρισμού των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις /δηλ. με το χαμηλότερο πληθωρισμό. Με όρους του 1991, το ποσοστό πληθωρισμού, που επιτρέπει είσοδο στο τρίτο στάδιο της Ο.Ν.Ε. είναι περίπου 4% (η Ελλάδα το 1991 είχε πληθωρισμό 17,8%).
- σταθερότητα των δημοσίων οικονομικών, δηλαδή το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό να μην είναι μεγαλύτερο του 3% του Α.Ε.Π. και το ποσοστό του δημόσιου χρέους να μην υπερβαίνει το 60% του Α.Ε.Π. (οι σχετικές επιδόσεις της Ελλάδας για το 1991 είναι 17,9% και 96,4% αντίστοιχως)
- τήρηση, επί δύο τουλάχιστον χρόνια, των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος. Αυτό σημαίνει ότι το νόμισμα κάθε κράτους-μέλους, δεν μπορεί να μεταβληθεί περισσότερο του 2,25% σε σχέση με την κεντρική ισοτιμία του Ε.Ν.Σ.
- η σύγκλιση της οικονομίας να έχει διαρκή χαρακτήρα, πράγμα που πρέπει να επηρεάζει και το ύψος των επιτοκίων.

Αυτό σημαίνει ότι το ύψος του μακροπρόθεσμου επιτοκίου χορηγήσεων, δεν πρέπει να υπερβαίνει περισσότερο από δυο ποσοστιαίες μονάδες, το μέσο όρο των επιτοκίων των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις στον τομέα αυτό. Με όρους του 1991 το επιτόκιο αυτό είναι περίπου 8,5% (το αντίστοιχο επιτόκιο στην Ελλάδα είναι 19,5%).

Εντός του 1996, η Επιτροπή και το Ε.Ν.Ι., θα υποβάλλουν έκθεση στο Συμβούλιο για τις επιδόσεις των κρατών-μελών ως προς τα παραπάνω κριτήρια.

Το Συμβούλιο, αποφασίζει μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1997:

- κατά πόσο η πλειοψηφία των κρατών-μελών ικανοποιεί τα κριτήρια
- κρίνει τη σκοπιμότητα μετάβασης στο τρίτο στάδιο

- ορίζει την ημερομηνία έναρξης της πλήρους ενοποίησης.

Αν μέχρι το τέλος του 1997, δεν έχει ορισθεί η έναρξη του τρίτου σταδίου, τότε αυτό αρχίζει χωρίς όρους την 1 Ιανουαρίου 1999 μόνο με εκείνες τις χώρες που ικανοποιούν τα κριτήρια.

Τα υπόλοιπα κράτη-μέλη θα μπορούν να εντάσσονται ανάλογα με τις επιδόσεις τους στο μέλλον και μετά από σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου.

Πάντως, μέχρι σήμερα (με στοιχεία του 1991) οι μόνες χώρες που εξασφαλίζουν την είσοδό τους στο τρίτο στάδιο της Ο.Ν.Ε. είναι η Γαλλία, η Γερμανία, η Δανία και το Λουξεμβούργο.

Όσο αφορά στο νομισματικό τομέα, στο τελικό στάδιο της Ο.Ν.Ε., η Κοινότητα θα έχει ως ενιαίο νόμισμα το ECU και μια ανεξάρτητη Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) που θα καθορίζει τη νομισματική και τη συναλλαγματική πολιτική.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές Κεντρικές Τράπεζες θα αποτελούν το Ενιαίο Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ.).

Με τη δημιουργία του Ε.Σ.Κ.Τ., τόσο οι εθνικές Κεντρικές Τράπεζες όσο και τα κράτη-μέλη δεν θα έχουν τη δυνατότητα άσκησης εθνικής νομισματικής πολιτικής.

Τέλος, στον οικονομικό τομέα, αντίθετα με τη νομισματική, δεν προβλέπεται ενιαία οικονομική πολιτική.

Προβλέπεται βέβαια, ότι οι οικονομικές πολιτικές θα πρέπει να συγκλίνουν προς την επίτευξη των στόχων που θα καθορίζονται από το Συμβούλιο των Υπουργών.

